motivaction
insights and strategy

Houdingen ten aanzien van jacht en faunabeheer

M230746

25-10-2024

Daniëlle van Velzen
d.vanvelzen@motivaction.nl
André Kamphuis
a.kamphuis@motivaction.nl

Inhoud

Achtergrond en onderzoeksopzet	3
Hoofdconclusie	4
Samenvatting	5
Methode en opzet	8
Resultaten	9
Leeswijzer	10
Houding ten aanzien van natuur in Nederland	11
Houding ten aanzien van het doden van wilde dieren	17
Samenleven met wilde dieren	29
Bijlagen	39

motivaction
insights and strategy

Achtergrond en onderzoeksopzet

In opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (hierna: Ministerie van LNV), heeft Motivaction een onderzoek uitgevoerd naar het maatschappelijk draagvlak voor jacht en faunabeheer in Nederland.

In de verzamelbrief van 4 april 2023 aan de Tweede Kamer heeft de minister voor Natuur en Stikstof toegezegd het hele systeem van faunabeheer te herzien. Hierbij wordt onder andere gekeken of de huidige samenstelling van de dieren waarop gejaagd mag worden nog passend is, of dat er een andere langetermijnaanpak nodig is. Een ander voornemen is het aanpassen van de Wet Natuurbescherming en deze per 2024 op te nemen in de Omgevingswet. De uitgangspunten voor een andere aanpak zijn dat eventuele aanpassingen niet mogen bijdragen aan een verslechtering van natuurkwaliteiten in Nederland, waar mogelijk moeten bijdragen aan een verbetering, dat ze in lijn zijn met internationale afspraken, dat ze voor alle betrokken partijen werkbaar en uitvoerbaar zijn en dat er breed draagvlak voor is. Met de resultaten van dit onderzoek dragen wij bij aan een beter inzicht in het draagvlak onder de Nederlandse bevolking.

De centrale doelstelling van het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Vaststellen van het maatschappelijk draagvlak onder burgers voor de jacht en het faunabeheer

Om deze doelstelling te bereiken zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Wat is de houding van Nederlanders ten opzichte van benuttingsjacht, populatie- en schadebeheer?
- Wat zijn volgens Nederlanders de geschikte maatregelen om het samenleven met dieren mogelijk te maken?
- In welke situaties vinden Nederlanders het toelaatbaar dat wilde dieren gedood worden?
- Wie mag volgens Nederlanders beslissen wat de regels zijn rondom de jacht en faunabeheer?
- Wie mogen volgens Nederlanders jagen op wilde dieren?
- Wat is de houding van Nederlanders ten opzichte van het betalen van schade door wilde dieren?
- Wat is de houding van Nederlanders ten opzichte van de consumptie van wilde dieren?

Hoofdconclusie

De meningen ten aanzien van jacht en het doden van dieren zijn verdeeld. Een grote groep staat neutraal ten aanzien van jacht in het algemeen. Een even grote groep is tegen. Verder zijn er minder voorstanders dan tegenstanders. Bij het doden van dieren voor consumptie zien we eenzelfde beeld. Als het gaat om het doden van dieren als de dieren overlast veroorzaken, zien we evenveel voor- als tegenstanders. Nog steeds is een grote groep neutraal. Het grootste draagvlak is voor het doden van dieren als de populatie hulp nodig heeft. Dan zijn er meer voor- dan tegenstanders.

Het doden van wilde dieren lijkt pas in beeld als andere maatregelen niet helpen. In de regel is er meer draagvlak voor maatregelen naarmate deze minder invasief zijn. Maatregelen zoals het plaatsen van ecoducten en faunatunnels worden door de meeste mensen gesteund. Voor het draagvlak voor maatregelen maakt het niet uit of het doel is om de populatie gezond te houden of schade te voorkomen. De meeste Nederlanders zijn niet tegen het eten van wild, zolang het niet gedood is voor consumptie. In het beheren van fauna krijgen natuurbeheerorganisaties, zoals Natuurmonumenten, een grote rol toebedeeld. Natuurbeheerorganisaties krijgen een grotere rol toebedeeld van de overheid.

Samenvatting 1/3

1) Houding ten aanzien van natuur in Nederland

Dieren moeten rust en ruimte krijgen
Nederlanders stellen rust en ruimte voor dieren erg op prijs. Dit noemen zij expliciet als prioriteit in natuurgebieden (45%). Daarnaast hoeven Nederlanders niet per sé wilde dieren te zien in natuurgebieden. Slecht 7% vindt dit wel belangrijk. Driekwart (75%) is het ermee eens dat er in natuurgebieden plekken moeten zijn waar mensen niet mogen komen.

Er wordt volgens Nederlanders veel ingegrepen in de natuur, maar dit hoeft niet per sé te veranderen
Nederlanders vinden dat er veel wordt ingegrepen in de natuur, maar hier hangt niet per sé een waardeoordeel aan. Slechts 26% vindt dat er niet ingegrepen moet worden in de natuur.

Weinig bezoek aan natuurgebieden
Nederlanders nemen niet vaak een bezoekje aan natuurgebieden of bossen. 44% gaat minder dan één keer per maand of zelfs nooit. Daarentegen gaat 25% wekelijks of meerdere keren per week.

Natuurbeheerders zouden verantwoordelijk moeten zijn voor het beheren van de Nederlandse natuur
Volgens Nederlanders zou de verantwoordelijkheid voor het onderhouden van de natuur in Nederland primair moeten liggen bij natuurbeheerders, zoals Natuurmonumenten (64%). In mindere mate vinden zij ook dat de provincies (43%) en de Rijksoverheid (41%) verantwoordelijk zouden moeten zijn.

Samenvatting 2/3

2) Houding ten aanzien van het doden van wilde dieren

Verdeelde meningen ten aanzien van doden van wilde dieren
Nederlanders zijn vaker tegen de jacht in het algemeen (40%), dan vóór (16%). Wanneer we kijken naar de houding in verschillende contexten zien we een genuanceerder beeld. Bij het doden van dieren voor consumptie zien we eenzelfde beeld als bij jacht in het algemeen. Als het gaat om het doden van dieren als de dieren overlast veroorzaken, zien we evenveel voor- (33%) als tegenstanders (32%). Nog steeds is een grote groep neutraal (27%). Voor het doden van dieren om de populatie gezond te houden, is het grootste draagvlak. Dan zijn er meer voor- (39%) dan tegenstanders (27%).

Het doden van wilde dieren moet voldoen aan regels en voorwaarden, zoals niet onnodig lijden
De helft (53%) vindt dat er regels verbonden moeten worden aan het doden van wilde dieren. Daarnaast vinden Nederlanders dierenwelzijn belangrijk. 80% vindt dat wilde dieren gedood mogen worden als ze lijden. 66% vindt dat wilde dieren niet onnodig mogen lijden als ze gedood worden.

Misvattingen over welke dieren bejaagd mogen worden
Terwijl over hazen (48%), konijnen (48%) en, in mindere mate, fazanten (40%) terecht wordt gezegd dat ze vrij bejaagbaar zijn, wordt dit van wilde eenden (36%) en houtduiven (18%) niet gedacht. Wilde zwijnen (47%) en reeën (42%) worden echter vaak onterecht als vrij bejaagbaar gezien. Een kwart (25%) weet niet of welke dieren gejaagd mag worden.

Dierenleed en bedreiging van de volksgezondheid maken het doden van wilde dieren toelaatbaar
Wilde dieren mogen gedood worden als ze ziek (67%) of ernstig gewond zijn (60%). Wanneer wilde dieren een gevaar dreigen te zijn voor volksgezondheid is het volgens ruim de helft (54%) ook toelaatbaar om ze te doden.

Natuurbeheerders en Rijksoverheid moeten een rol hebben in jacht en faunabeheer
Nederlanders vinden dat gejaagd mag worden door professionals in dienst van de overheid (67%). Ondanks dat burgers vinden dat de overheid beslist wie mag jagen, noemen zij vaker natuurbeheerders als verantwoordelijke voor het beslissen op welke dieren gejaagd mag worden (59%).

Nederlanders zijn niet per sé tegen consumptie van wild
Wild mag geconsumeerd worden, zolang het wordt verkocht bij de poelier (62%) of in het restaurant (58%). De helft vindt het ook goed als het wordt aangeboden in de normale slager (52%) of als zelf-geschoten wild wordt geconsumeerd (53%). De meningen zijn verdeeld als het gaat om de verkoop van wild in de supermarkt (35% tegen, 43% voor).

Samenvatting 3/3

3) Samenleven met wilde dieren

Context doet weinig met de meningen rondom faunabeheer
Wat betreft het draagvlak voor diverse maatregelen rond het beheren van fauna, maakt het niet uit of het gaat om schadebeheer of populatiebeheer. Ook hier is het belangrijk dat dieren, zoveel mogelijk, met rust gelaten worden. Maatregelen zoals het plaatsen van waarschuwingssystemen en het plaatsen van ecoducten en faunatunnels worden dan ook vaker als goede oplossing gezien, dan invasieve maatregelen zoals het doden en verplaatsen van wilde dieren.

Burgers, publieke instanties en ondernemingen/ organisaties mogen dezelfde maatregelen treffen om hun eigendommen te beschermen tegen wilde dieren
Het plaatsen van hekken is de meest geaccepteerde maatregel, ongeacht of het wordt uitgevoerd door burgers, publieke instanties of ondernemingen/organisaties (resp. 77% vs. 75% vs. 78%). Het doden van wilde dieren als maatregel wordt sneller geaccepteerd als publieke instanties dit doen, dan wanneer burgers of ondernemingen/organisaties dit doen (resp. 24% vs. 13% vs. 18%).

Nederlanders vinden het vooral positief als de overheid betaalt voor reparatie aan openbare plekken of sportvelden en natuur of bossen
Bij schade aan openbare plekken en sportvelden of natuurgebieden en bossen vindt een meerderheid het positief als de overheid betaalt voor het herstel (resp. 61% en 59%). Wanneer wordt gevraagd in hoeverre de overheid moet betalen voor reparatie vindt een kwart dat de overheid alles moet betalen, ongeacht de omvang (resp. 23% en 26%).

Nederlanders vinden het wel leuk om wilde dieren tegen te komen, maar niet altijd
Men vindt het leuk om kleine dieren tegen te komen, ongeacht waar dat is. Bij grote en middelgrote dieren is dit een ander verhaal. Deze dieren tegenkomen in de natuur vindt men wel leuk, maar in de eigen leefomgeving zien Nederlanders ze liever niet.

Natuurbeheerders en Rijksoverheid ook verantwoordelijk voor informatieverstrekking
Er is weinig behoefte aan informatie over jacht en faunabeheer (17%). Er is niet een specifiek thema waarover men meer informatie zou willen. Degenen die behoefte hebben aan informatie zouden dit graag krijgen van natuurbeheerders (60%) en in mindere mate de Rijksoverheid (39%).

Methode en opzet

Om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de Nederlandse bevolking is online kwantitatief onderzoek uitgevoerd. De respondenten komen uit Stempunt, het ISO-26362-gecertificeerde online panel van Motivaction.

Doelgroep, steekproef en representativiteit

De doelgroep voor dit onderzoek zijn Nederlanders tussen de 18 en 80 jaar. Er is voor deze meting een representatieve steekproef gerealiseerd van n=1.283 Nederlanders. De steekproef is representatief voor leeftijd, geslacht, opleiding, Nielsen-regio, waardenoriëntaties (kijk op het dagelijks leven) en alle interacties tussen deze variabelen.

Vragenlijst, dataverzameling en veldwerkperiode

De vragenlijst is in samenwerking met betrokkenen van het ministerie van LNV en belanghebbenden opgesteld. De belanghebbenden hebben op twee momenten kunnen reageren op de vragenlijst. Het onderzoek is uitgevoerd door middel van een online vragenlijst van 30 vragen. Respondenten ontvingen per e-mail een uitnodiging met daarin een link naar de vragenlijst. Het veldwerk vond plaats tussen 19 en 29 oktober 2023.

Methode
Kwantitatief,
online vragenlijst

Doelgroep
Nederlanders van
18 jaar en ouder

Veldwerkperiode
19-10-2023 t/m
29-10-2023

Steekproef
Landelijk representatief
18 – 80 jaar

Vragenlijst
De invulduur was circa
16 minuten

Weging
Gouden Standaard van het
CBS en Mentality

Resultaten

Leeswijzer

Opbouw van het rapport

Na deze leeswijzer presenteren we de resultaten op afzonderlijke vragen. De vragen staan weergegeven in grafieken of tabellen. Onder de vraagstelling bij de grafieken staat een 'basistekst'. Deze basistekst geeft weer aan welke groep(en) de vraag is voorgelegd. Achter deze basistekst is terug te zien hoe groot een groep was.

De opbouw van het rapport is als volgt:

- Houding ten aanzien van natuur in Nederland
- Houding ten aanzien van het doden van wilde dieren
- Samenleven met wilde dieren

Verdieping

De resultaten in dit onderzoek gaan over het beeld van het algemeen Nederlands publiek. We brengen in dit rapport verdieping aan door te kijken naar verschillen tussen

- Voor- en tegenstanders van jacht (o.b.v. de houding t.a.v. jacht in het algemeen)
- Nederlanders met en zonder ervaring met schade door wilde dieren
- Diverse belanghebbenden, namelijk:
  - Nederlanders die boeren zijn/kennen (hierna: boeren)
  - Nederlanders die jagers zijn/kennen (hierna: jagers)
  - Nederlanders werkzaam voor de gemeenten, provincies en het ministerie van LNV (hierna: ambtenaren)
- Verschillen o.b.v. stedelijkheid:
  - Zeer sterk stedelijk (>=2500 omgevingsadressen per km^2)
  - Sterk stedelijk (1500 tot 2500 omgevingsadressen per km^2)
  - Matig stedelijk (1000 tot 1500 omgevingsadressen per km^2)
  - Weinig stedelijk (500 tot 1000 omgevingsadressen per km^2)
  - Niet-stedelijk (<500 omgevingsadressen per km^2)

Leesbaarheid

In verband met de leesbaarheid van de grafieken zijn lage percentages die buiten de lay-out van de grafiek vallen, niet weergegeven.

Geaggregeerde percentages (bijvoorbeeld de som van de percentages 'zeer eens' en 'eens') die we in de tekst noemen, kunnen soms iets (1 procentpunt) afwijken van de som van de onderliggende percentages in de grafiek. Dat komt door afrondingsverschillen. Door afrondingsverschillen tellen sommige grafieken niet op tot 100% (maar tot 99% of 101%).

motivaction
insights and strategy

Houding ten aanzien van natuur in Nederland

Balans mens en natuur | Veel ingegrepen in Nederlandse natuur

Om een beeld te schetsen van de context waarin Nederlanders kijken naar jacht en faunabeheer, is eerst gevraagd naar het beeld dat zij hebben van de Nederlandse natuur.

- Nederlanders vinden dat er veel ingegrepen wordt in de natuur. Hierdoor zien ze Nederland eerder als een ‘park’ met aangelegde natuur dan als een land met veel echte natuur.
- Nederlanders vinden dat er onvoldoende ruimte is voor natuur.

Hieronder zie je steeds twee uitspraken over hoe we in Nederland om kunnen gaan met natuur en wilde dieren. Wil je aangeven welke uitspraak het meest aansluit bij jouw mening?
(Basis – allen, n=1.283)

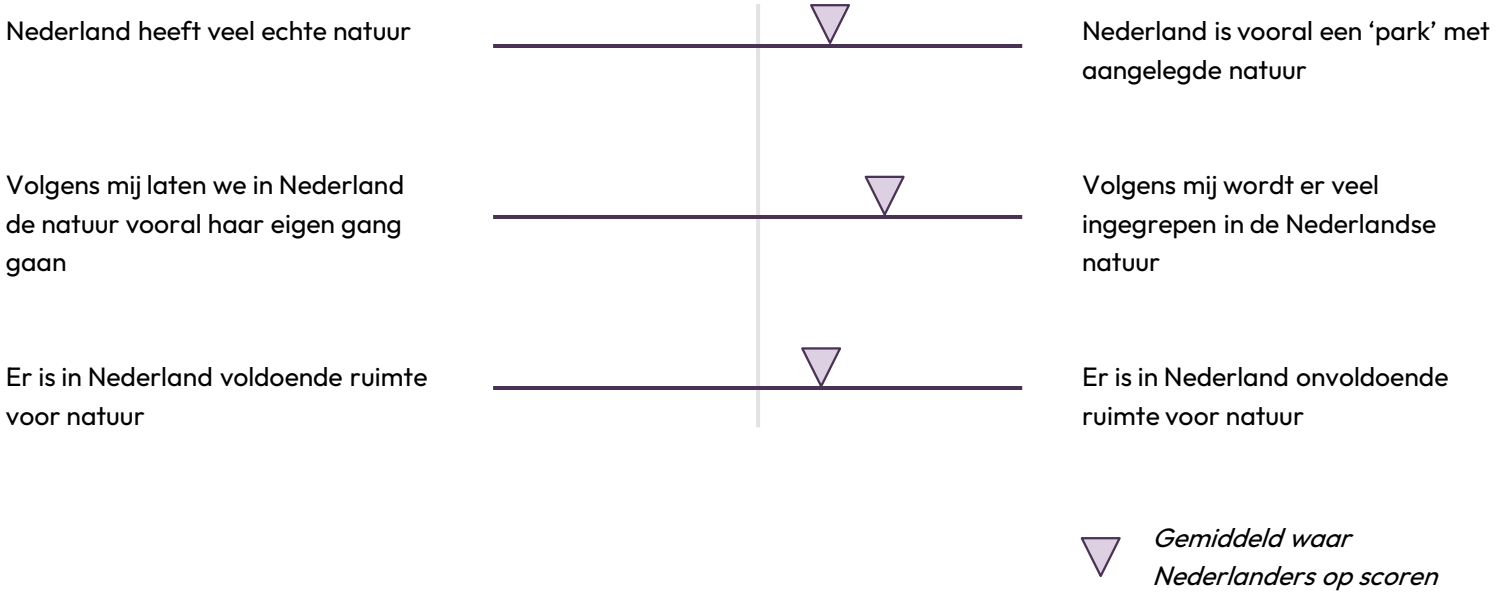

Bezoek natuurgebieden | Een derde gaat minder dan één keer per maand de natuur in

- Een kwart Nederlanders (25%) bezoekt wekelijks een natuurgebied. Een op de tien (7%) gaat nooit de natuur in.

Houding t.a.v. jacht

- Er is geen verschil tussen voor- en tegenstanders van jacht.

Hoe vaak bezoek jij een natuurgebied?
(Basis – allen, n=1.283)

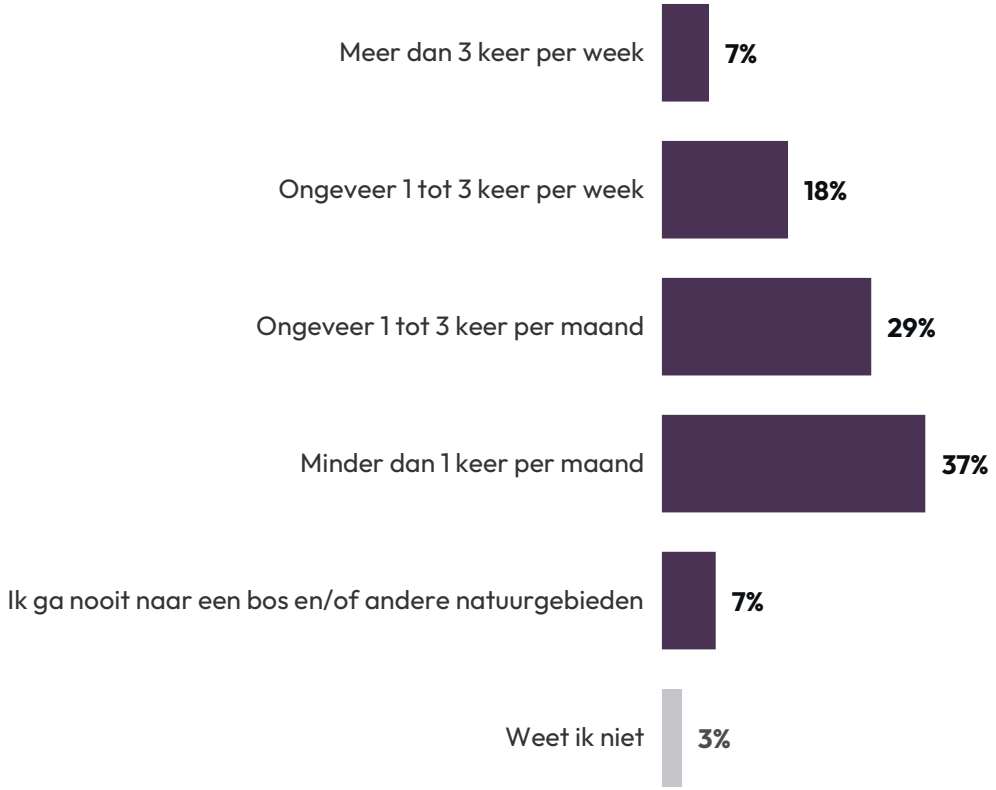

Prioriteiten natuurgebieden | Nederlanders hechten waarde aan rust en ruimte voor dieren

- Opvallend is dat Nederlanders het belangrijk vinden om wilde dieren met rust te laten. Ruim vier op de tien (45%) benoemen dit daadwerkelijk. Dit is ook terug te zien in de andere prioriteiten: verbinding tussen natuurgebieden wordt belangrijk gevonden (26%), terwijl het zien van (wilde) dieren onderaan de lijst staat (7%).

- Naast rust en ruimte voor dieren, is ook rust en ruimte voor de mens belangrijk (36%). Nederlanders vinden het dan ook belangrijk zich prettig te voelen in de natuur (29%).

Houding t.a.v. jacht

- Voorstanders van de jacht vinden rust en ruimte voor dieren belangrijker dan gemiddeld Nederland (52% vs. 45%).

Wat vind jij belangrijk in een natuurgebied? [Max. 3 antwoorden]
(Basis – allen, n=1.283)

Inrichting van de natuur | Wilde dieren moeten de mogelijkheid hebben om niet met mensen in aanraking te komen

- Dat Nederlanders waarde hechten aan ruimte voor wilde dieren, blijkt ook uit hun standpunt over de toegankelijkheid van natuurgebieden. De meerderheid (75%) vindt dat er in natuurgebieden plekken moeten zijn waar mensen niet mogen komen. De helft (50%) vindt zelfs dat wilde dieren méér ruimte moeten krijgen. Zo zijn twee op de drie (67%) het er niet mee eens dat natuurgebieden altijd open moeten zijn.

- Een op de drie (34%) vindt dat Nederlandse natuurgebieden voldoende verbonden zijn.

Stedelijkheid

- Inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden vinden vaker dat natuurgebieden altijd open zouden moeten zijn (24% vs. 18%).

Houding t.a.v. jacht

- Tegenstanders vinden vaker dat er in natuurgebieden plekken moeten zijn waar mensen niet mogen komen (83% vs. 76%). Voorstanders vinden dit juist minder vaak (68% vs. 76%).

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?
(Basis – allen, n=1.283)

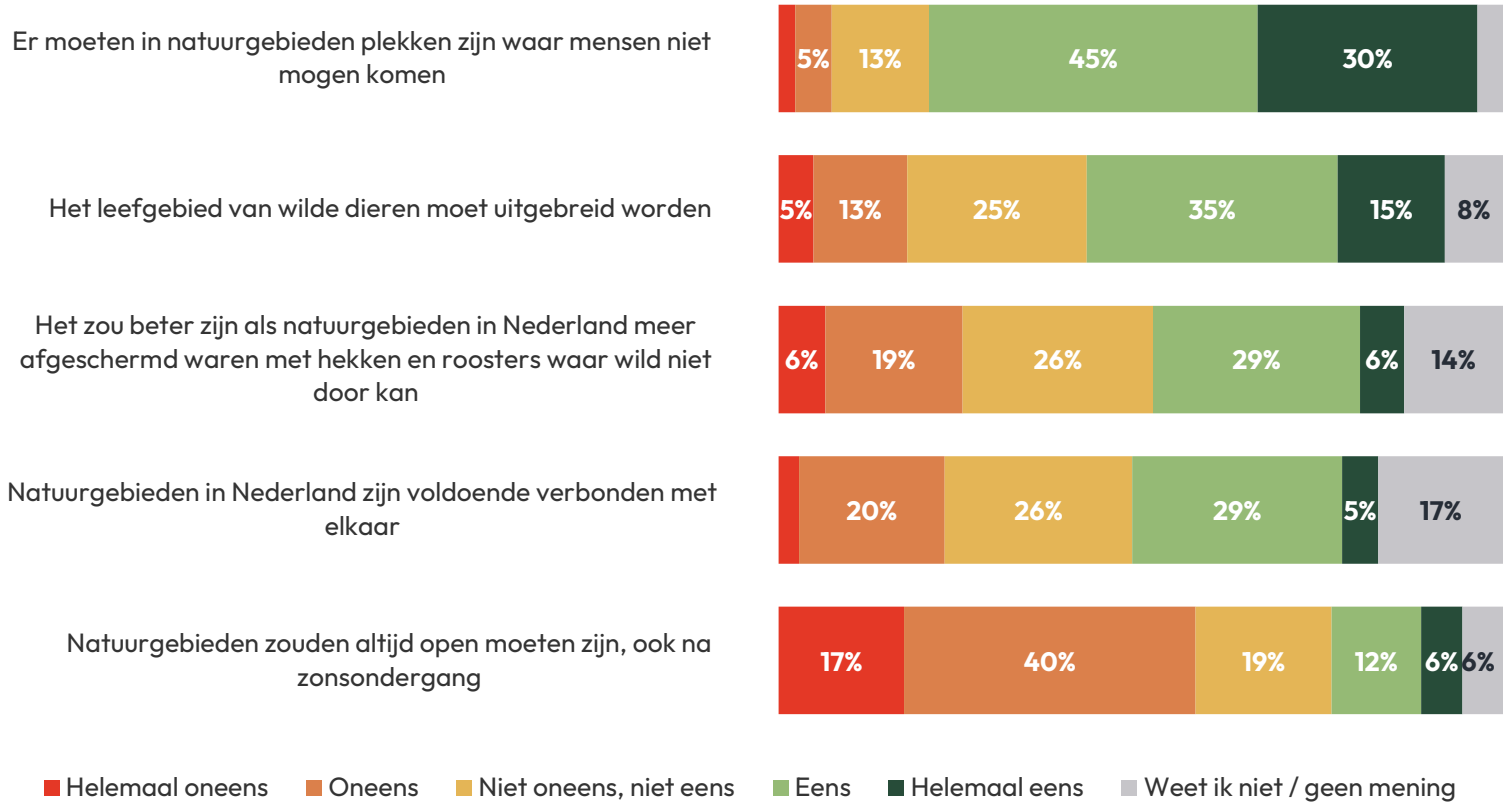

Verantwoordelijkheid natuurbeheer | Meesten vinden dat natuurbeheerorganisaties verantwoordelijk zouden moeten zijn voor het natuurbeheer in Nederland

- Natuurbeheerders (zoals Natuurmonumenten) zouden volgens Nederlanders verantwoordelijk moeten zijn voor de bescherming en het beheer van de natuur in Nederland (64%).

- In mindere mate worden ook de provincies (43%) en de Rijksoverheid (41%) gezien als instanties die verantwoordelijk zouden moeten zijn voor natuurbeheer.

Belanghebbenden

- De belanghebbenden noemen vaker zichzelf als verantwoordelijke: een op de tien (12% vs. 7%) boeren noemt boeren, drie op de tien (28% vs. 23%) jagers noemen jagers en twee op de tien (20% vs. 7%) ambtenaren noemen de Tweede Kamer als verantwoordelijke.

Houding t.a.v. jacht

- Voorstanders vinden jagers vaker verantwoordelijk voor natuurbeheer (40% vs. 23%).

Wie zou er in jouw ogen verantwoordelijk moeten zijn voor de bescherming en het beheer van de natuur en het landschap in Nederland? [Meerkeuze]
(Basis – allen, n=1.283)

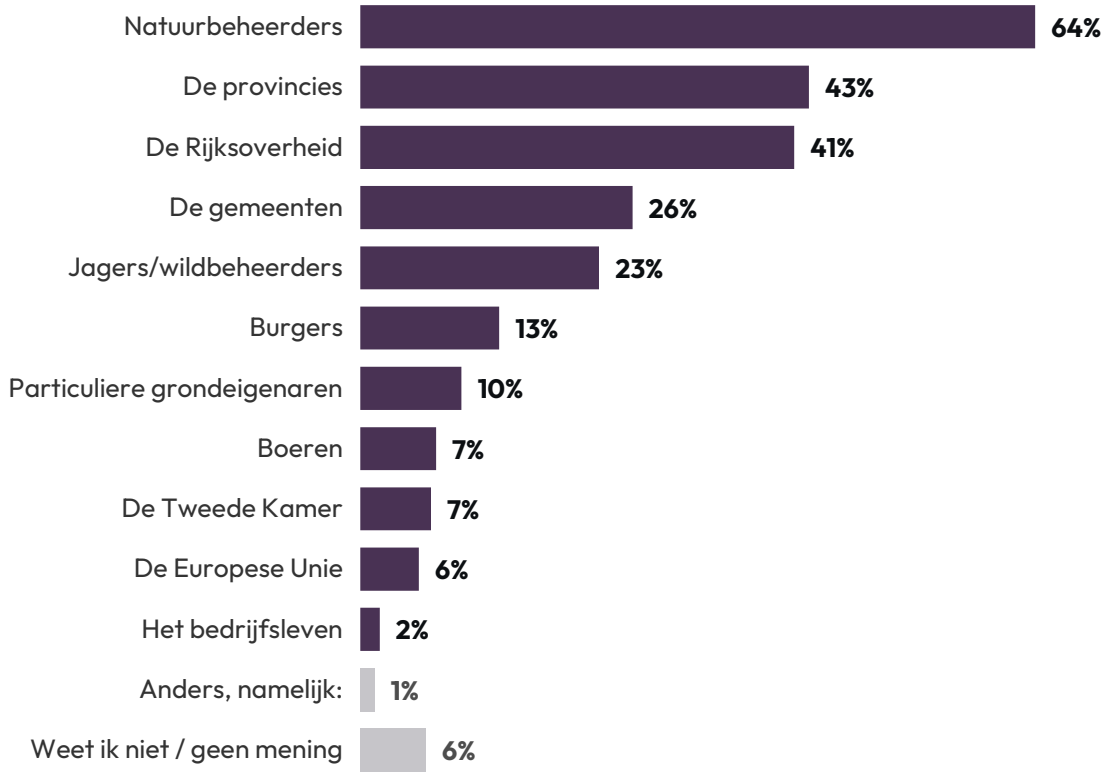

Houding ten aanzien van het doden van wilde dieren

Houding t.a.v. jacht | Verdeelde meningen over jacht

Na de vragen over de natuur in Nederland werd verder ingegaan op de houding ten aanzien van jacht. De eerste vraag ging over jacht in het algemeen. Daarna werd gevraagd naar de houding ten aanzien van het doden van dieren in verschillende contexten.

- Nederlanders zijn verdeeld over jacht in het algemeen. Toch zijn er meer tegenstanders (39%), dan voorstanders (16%). Twee op de vijf (38%) nemen een neutraal standpunt in.

Ervaring met schade

- Degenen met ervaring met schade zijn vaker voor de jacht (22% vs. 16%).

Stedelijkheid

- Inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden zijn vaker tegen de jacht (48% vs. 40%).
- Inwoners van niet-stedelijke gebieden zijn vaker voor de jacht (23% vs. 16%).

Ben jij voorstander of tegenstander van de jacht in Nederland?
(Basis – allen, n=1.283)

Houding t.a.v. doden van wilde dieren | Meer voorstanders voor doden van dieren als dat goed is voor de populatie of als ze overlast veroorzaken dan voor doden voor consumptie

- Wanneer wordt gekeken naar houding in verschillende contexten zien we dat de antwoorden genuanceerder worden.
- Het doden van dieren om de populatie gezond te houden, heeft als enige meer voorstanders (39%) dan tegenstanders (27%).
- Bij het doden van dieren als ze overlast veroorzaken zijn de groepen voor- en tegenstanders even groot (voor: 33%, tegen: 32%).
- De houding t.a.v. benuttingsjacht komt overeen met de houding t.a.v. jacht in het algemeen. Vier op de tien (42%) zijn tegen, terwijl twee op de tien (19%) voor zijn. Drie op de tien nemen een neutraal standpunt in (31%).

Ben jij een voorstander of een tegenstander van het doden van wilde dieren...
(Basis – allen, n=1.283)

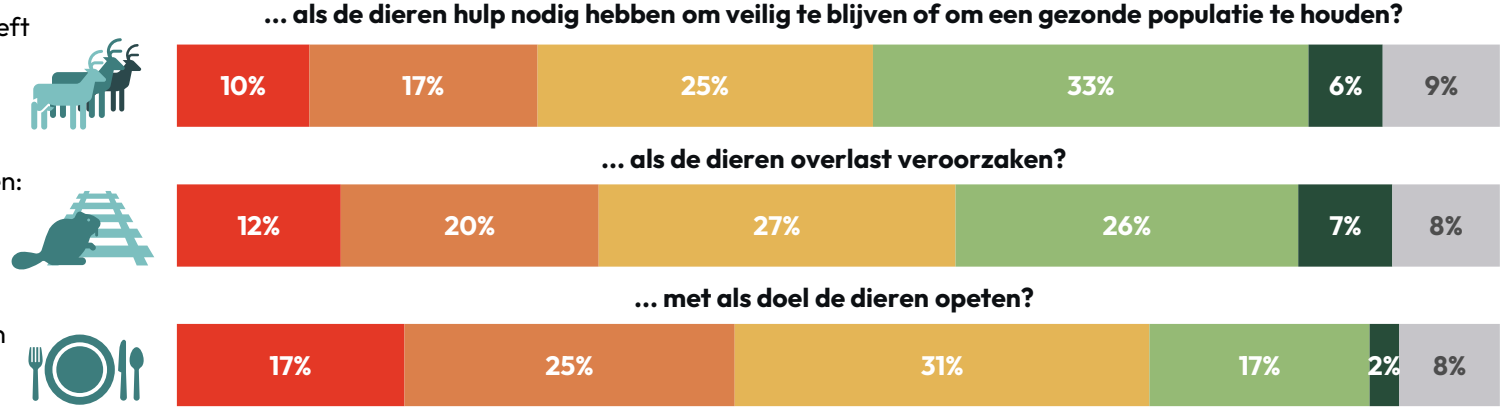

Ervaring met schade

- Opvallend is dat degenen met ervaring met schade niet van mening verschillen ten opzichte van degenen zonder ervaring (36% vs. 32%).

Stedelijkheid

- Inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden zijn vaker tegen het doden van dieren die overlast veroorzaken (39% vs. 32%) en als dieren hulp nodig hebben (33% vs. 27%).

Verdieping in houding | Verdeelde meningen over het nut van niet-dodelijke maatregelen

- De meningen zijn verdeeld over het nut van niet-dodelijke maatregelen. Een kwart (24%) vindt het zinloos om niet-dodelijke maatregelen te treffen voor wilde dieren die overlast geven. Een derde (35%) is het hier niet mee eens. 27% staat hier echter neutraal tegenover.

- Twee op de tien (18%) vinden dat in de wet vastgelegd moet worden hoeveel wilde dieren er per soort mogen zijn.

Houding t.a.v. jacht

- Voorstanders zijn vaker dan gemiddeld voor het vastleggen van hoeveel wilde dieren er per soort mogen zijn (29% vs. 19%), terwijl tegenstanders vaker tegen zijn (55% vs. 49%).
- Voorstanders van jacht vinden het vaker zinloos om niet-dodelijke maatregelen in te zetten tegen overlast (39% vs. 24%).

Ervaring met schade

- Ook degenen met ervaring met schade zijn cynischer over het inzetten van niet-dodelijke maatregelen: 31% ziet het nut er niet van in (vs. 24%).

In hoeverre ben je het eens of oneens met de volgende stellingen?
(Basis – allen, n=1.283)

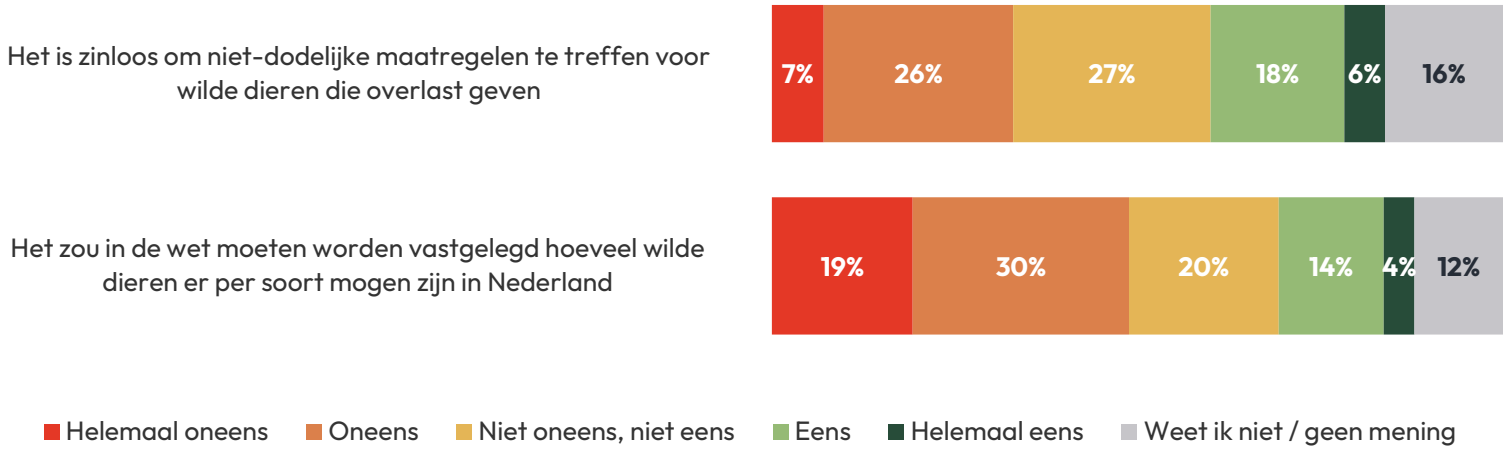

Verdieping in houding | Doden van wilde dieren moet voldoen aan voorwaarden

- Een meerderheid vindt jacht wel acceptabel, maar alleen met bepaalde doelen en voorwaarden.
  - Voor ruim de helft (56%) is het doden van wilde dieren acceptabel als dit geen negatief effect heeft op het voortbestaan van de soort.
  - Een even grote groep vindt dat er niet gejaagd mag worden tussen zonsondergang en –opgang (55%) en dat het doden van wilde dieren mag, zolang het gebeurt volgens regels (53%).
  - Vier op de tien (44%) vinden dat enkele wilde dieren gedood mogen worden als dit beter is voor soortgenoten.

- Eerder bleek dat men vindt dat er veel wordt ingegrepen in de natuur. Hier blijkt dat men dit niet per se negatief vindt. Slechts een kwart (26%) vindt dat er niet ingegrepen moet worden.

Houding t.a.v. jacht

- Tegenstanders vinden vaker dat de mens niet mag ingrijpen in de natuur (40% vs. 26%).
- Daarnaast zijn tegenstanders negatiever over de voorwaarden voor het doden van wilde dieren.

In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen over jagen?
(Basis – allen, n=1.283)

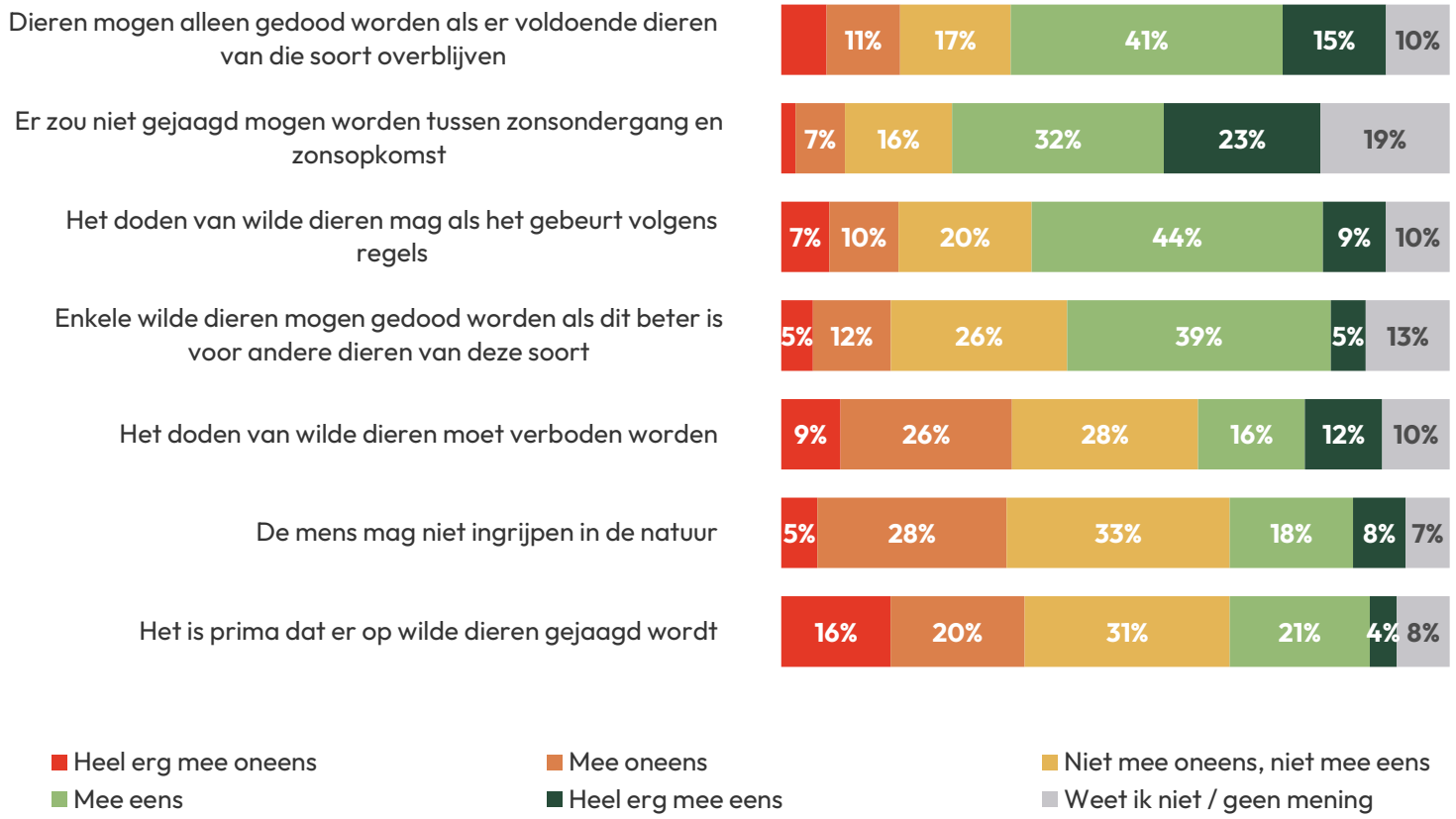

Verdieping in houding | Dierenleed voorkomen is van belang bij het doden van dieren

- Ook hier zien we dat Nederlanders bepaalde voorwaarden hanteren voor het doden van dieren.
  - Nederlanders willen niet dat dieren lijden. Acht op de tien (80%) vinden het dan ook acceptabel dieren te doden om ze uit hun lijden te verlossen. Ongeveer zeven op de tien (66%) vinden dat dieren niet onnodig mogen lijden als ze gedood worden.
  - De helft (53%) vindt dat eerst andere oplossingen gezocht moeten worden als dieren problemen veroorzaken, voordat de dieren gedood worden.

Houding t.a.v. jacht

- Wederom zien we dat tegenstanders negatiever zijn over de voorwaarden voor het doden van dieren.

Stedelijkheid

- Inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden vinden minder vaak dat dieren gedood mogen worden als ze overlast veroorzaken (30% vs. 39%) of om ze uit hun lijden te verlossen (74% vs. 80%).
- Inwoners van niet-stedelijke gebieden vinden juist vaker dat wilde dieren gedood mogen worden om ze uit hun lijden te verlossen (88% vs. 80%).

In hoeverre ben je het eens met de volgende stellingen over het doden van dieren?
(Basis – allen, n=1.283)

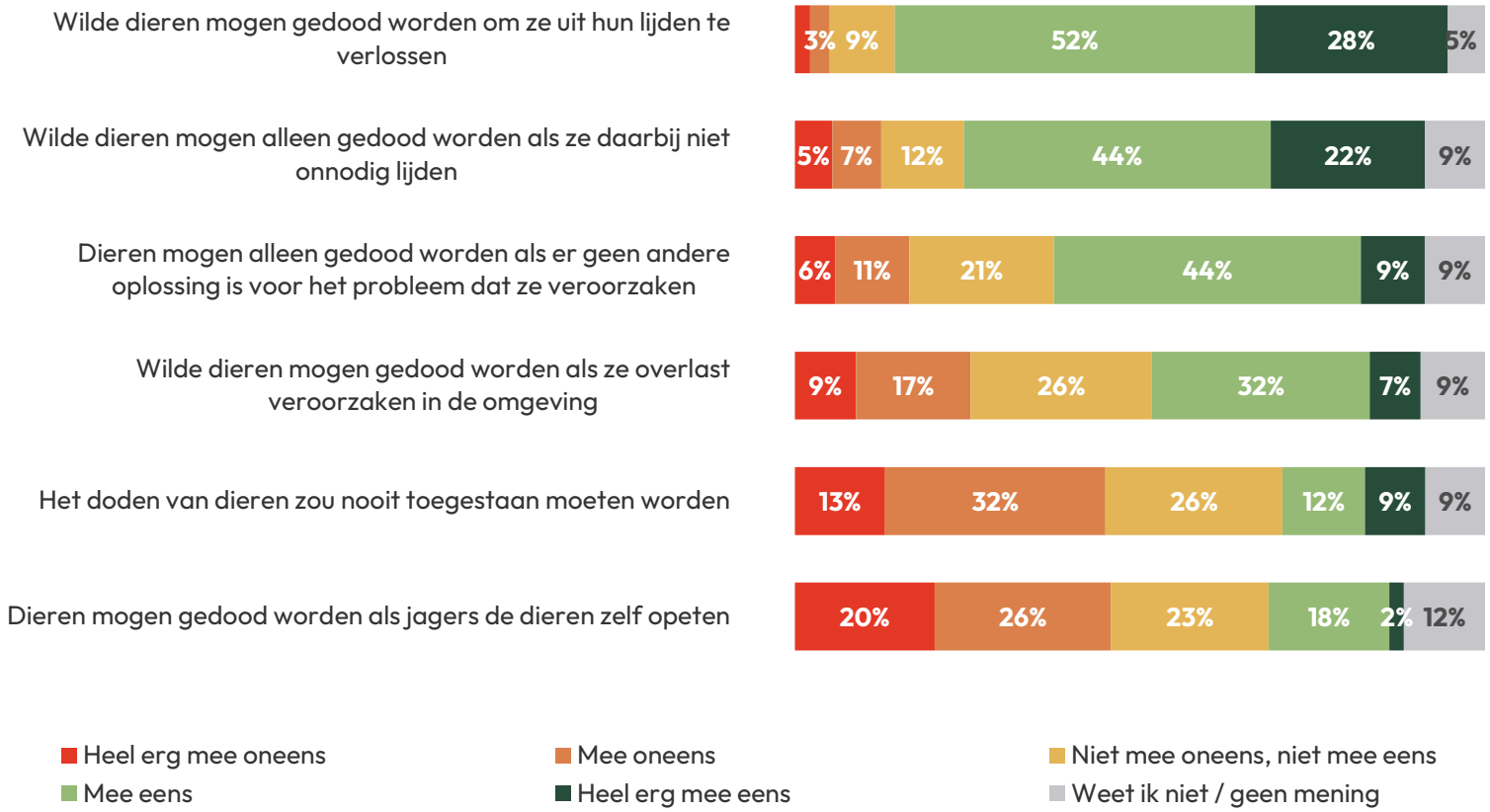

Op welke dieren mag gejaagd worden | Misvattingen over welke dieren volgens de wet vrij bejaagd mogen worden

- Een kwart (25%) zegt niet te weten welke dieren vrij bejaagd mogen worden.

- De helft denkt terecht dat vrij gejaagd mag worden op konijnen (48%) en hazen (48%). Vier op de tien weet dat op fazanten (40%) en wilde eenden (36%) gejaagd mag worden. Slechts twee tiende (18%) weet dit van houtduiven.

- Toch zijn er ook misvattingen over welke dieren bejaagbaar zijn. Nederlanders denken namelijk relatief vaak dat op wilde zwijnen (47%), herten (42%) en ganzen (37%) gejaagd mag worden.

Houding t.a.v. jacht

- Voorstanders van de jacht denken vaker te weten welke dieren vrij bejaagbaar zijn: slechts een tiende (9%) geeft aan het niet te weten. Dit betekent echter niet dat ze de juiste dieren noemen. Van bijna alle dieren (zowel bejaagbaar als niet-bejaagbaar) wordt vaker gedacht dat ze bejaagbaar zijn.

Stedelijkheid

- Inwoners van matig stedelijke gebieden weten minder vaak dat gejaagd mag worden op fazanten (32%), wilde eenden (29%) en houtduiven (10%).

In Nederland mogen jagers tijdens het jachtseizoen op bepaalde dieren jagen, zolang er voldoende dieren van deze soort zijn. Daarnaast gelden er verschillende wetten en regels rondom jacht. Op welke dieren mag, denk jij, volgens de Nederlandse wet gejaagd worden? [Meerkeuze]
(Basis – allen, n=1.283)

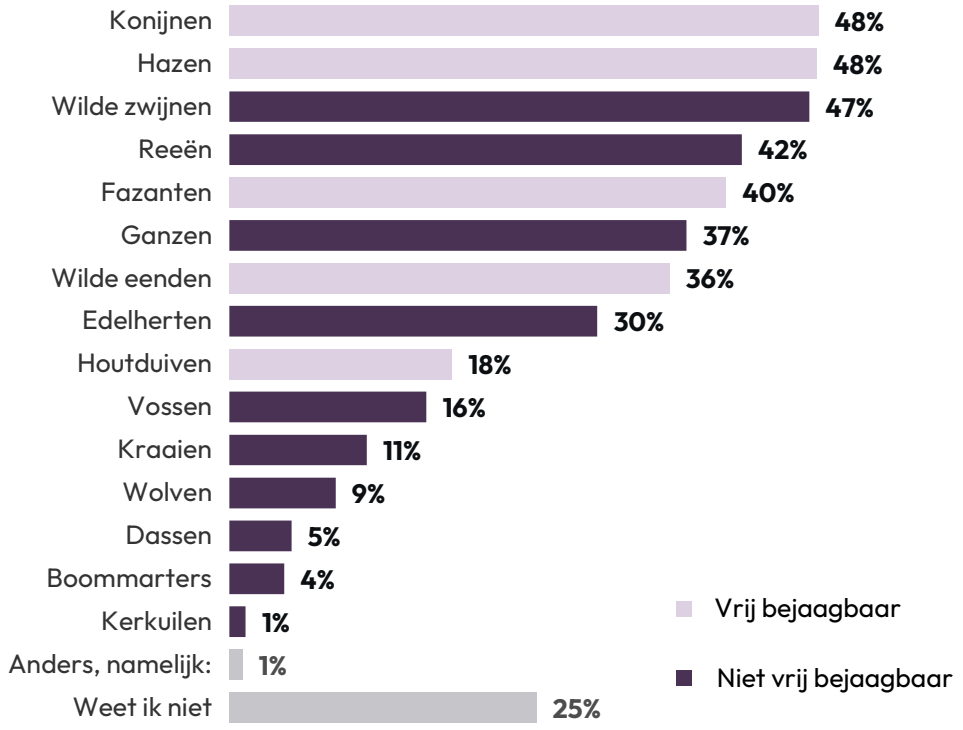

Regelgeving bejaagbaarheid | Natuurbeheerders mogen beslissen op welke dieren gejaagd mag worden

- Zes op de tien (59%) vindt dat natuurbeheerders moeten beslissen op welke dieren gejaagd mag worden.
- De Rijksoverheid mag volgens een derde (33%) beslissen.
- Nederlanders vinden dat natuurbeheerders mogen beslissen vanwege hun deskundigheid. De overheid mag beslissen, omdat zij geen eigen belang heeft en zodat het overzichtelijk blijft. Zie onderstaande quotes voor voorbeelden van toelichtingen.

***Rijksoverheid, Tweede Kamer en natuurbeheerders**: Ik vind dit zo belangrijk dat er alleen op hoog politiek/overheidsniveau een beslissing over gemaakt mag worden. Zij moeten zich laten adviseren door deskundigen op het gebied van natuurbeheer*

***Rijksoverheid, provincies en Tweede Kamer**: Geen eigen belang.*

***Rijksoverheid:** Dan is de beslissing van bovenaf genomen.*

***Rijksoverheid en natuurbeheerders**: Als er te veel instanties iets te zeggen hebben, wordt het onoverzichtelijk. Rijksoverheid is overkoepelend en natuurbeheer heeft de kennis.*

Wie vind jij dat er zou mogen beslissen op welke dieren gejaagd mag worden? [Max. 3 antwoorden]
(Basis – allen, n=1.283)

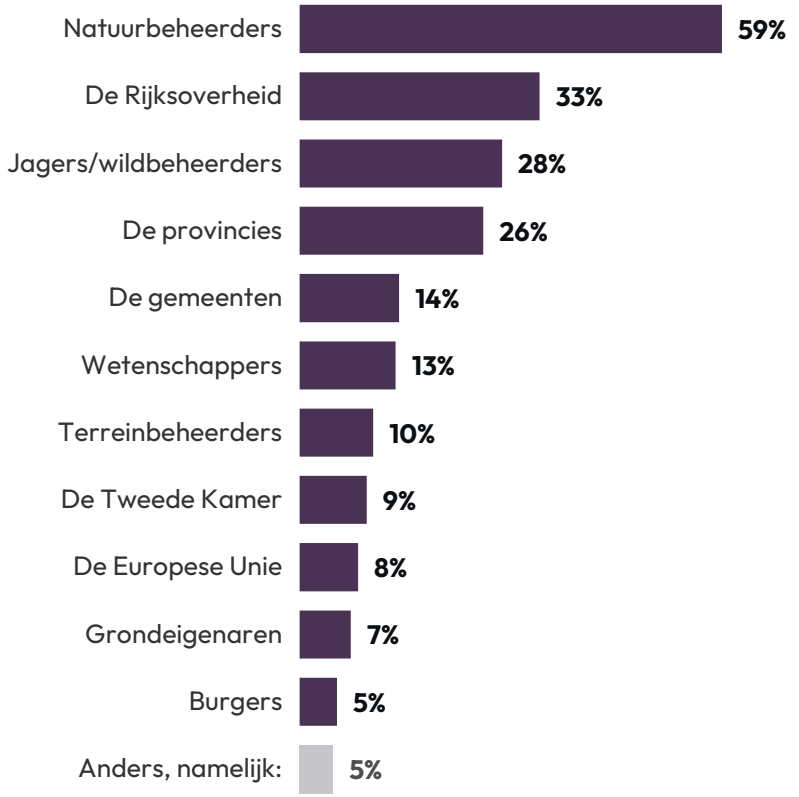

Toelaatbare situaties | Wilde dieren mogen gedood worden als ze ernstig gewond of ziek zijn

- Bestrijden van dierenleed wordt vaak gezien als toelaatbare reden voor het doden van dieren. De meerderheid vindt dat wilde dieren gedood mogen worden als ze ernstig gewond (67%) of ziek zijn (60%).

- Wanneer wilde dieren een gevaar vormen voor de volksgezondheid mogen ze volgens de helft (54%) gedood worden.

- Over schadebeheer zijn de meningen verdeeld. Schade aan vee wordt in dit kader het vaakst als toelaatbare situatie gezien (33%), terwijl bevordering van verkeersveiligheid als minst vaak als toelaatbaar wordt gezien (12%).

Houding t.a.v. jacht

- Zoals verwacht vinden tegenstanders vaker dan gemiddeld dat er geen toelaatbare situaties zijn (16% vs. 11%). Wel vindt een meerderheid het acceptabel dieren te doden wanneer de wilde dieren ernstig gewond (64%) of ziek zijn (57%).
- Voorstanders vinden schadebeheer belangrijker dan gemiddeld Nederland. Voor hen zijn schade aan vee (58% vs. 33%), infrastructuur (46% vs. 27%) en landbouwgewassen (36% vs. 18%) vaker toelaatbare situaties waarin je wilde dieren kan doden. Ook gevaar voor de volksgezondheid is voor hen vaker een toelaatbare situatie (46%).

Tijdens het jachtseizoen mag volgens de Nederlandse wet gejaagd worden op konijnen, hazen, fazanten, wilde eenden en houtduiven, zolang er voldoende dieren van deze soort zijn. Andere dieren mogen, zolang jagers zich houden aan de regels, alleen gedood worden in bepaalde situaties. Wat vind jij toelaatbare situaties? [Meerkeuze]
(Basis – allen, n=1.283)

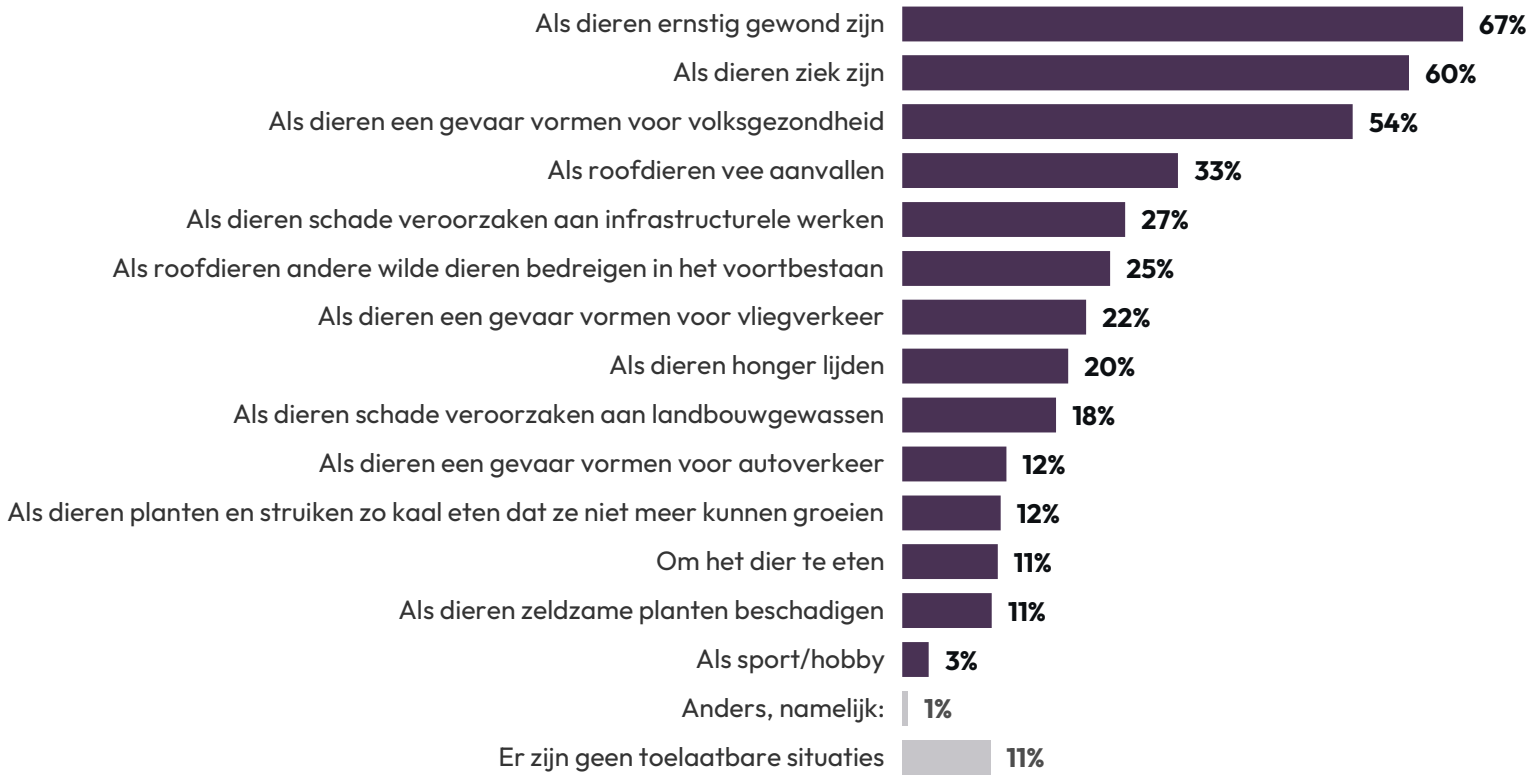

Toelaatbare situaties | Ernstig gewond dier doden is meest toelaatbaar

Bij deze vraag kregen respondenten de situaties voorgelegd die zij toelaatbaar achtten. Van deze situaties moesten zij de meest toelaatbare situatie noemen.

- Het doden van een ernstig gewond dier wordt het vaakst gezien als de meest toelaatbare situatie (33%). Als wilde dieren een gevaar vormen voor de volksgezondheid wordt het echter vaker als meest toelaatbaar gezien om het dier te doden (21%), dan het doden van een wild dier als deze ziek is (11%).

Houding t.a.v. jacht

- Top-3 volgens voorstanders:
  1. Gevaar voor volksgezondheid (**27%**)
  2. Ernstig gewond dier (**25%**)
  3. Schade aan vee (**10%**)

- Top-3 volgens tegenstanders:
  1. Ernstig gewond dier (**43%**)
  2. Gevaar voor volksgezondheid (19%)
  3. Ziek dier (**14%**)

Groen = significante oververtegenwoordiging
Rood = significante ondervertegenwoordiging

Welke situatie is voor jou het meest toelaatbaar? [Top-5]
(Basis – vindt situaties toelaatbaar, n=1.148)

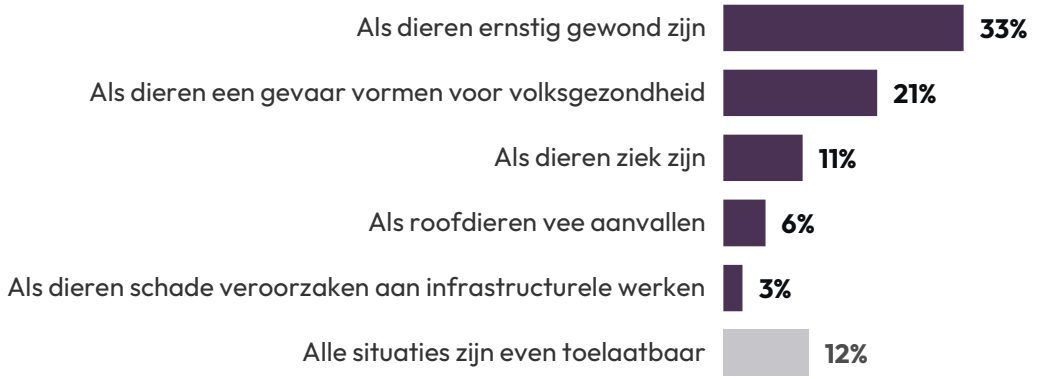

Wie mag jagen | Professionele jagers in dienst van de overheid mogen jagen

- Professionele jagers in dienst van de overheid mogen van de meerderheid (67%) jagen. Wanneer deze jagers in dienst zijn van een particulier neemt deze steun af (34%).

Houding t.a.v. jacht

- Voorstanders vinden vaker dat professionele jagers in dienst van een particulier (66%) en vrijwillige jagers (56%) mogen jagen. Ook grondeigenaren mogen volgens de helft van de voorstanders jagen (47%).

Belanghebbenden

- Boeren en jagers vinden vaker dat professionele jagers in dienst van particulieren mogen jagen (respectievelijk, 44% en 52%).

Stedelijkheid

- Inwoners van niet-stedelijke gebieden vinden vaker dat professionele jagers in dienst van een particulier (47%), vrijwillige jagers (35%) en grondeigenaren (36%) mogen jagen.

Wie zou er volgens jou mogen jagen? [Meerkeuze]
(Basis – allen, n=1.283)

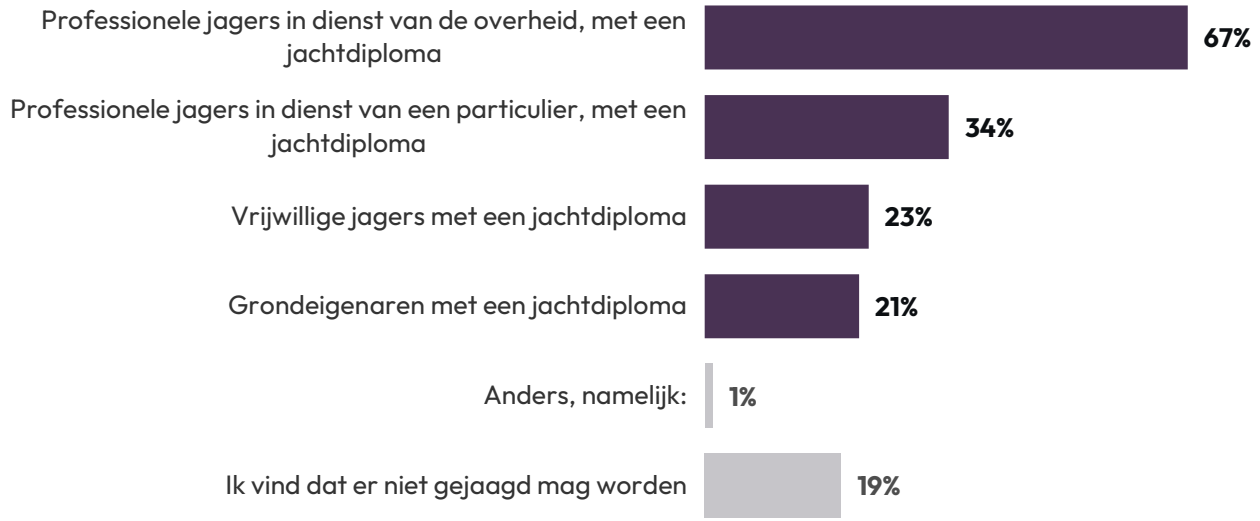

Wildconsumptie | Meer voorstanders dan tegenstanders voor consumptie van wild

- De meerderheid is voor het aanbieden van wild bij de poelier (62%) en in restaurants (58%). Ook bij de gewone slager mag volgens de helft (52%) wild verkocht worden.

- Bij eerdere vragen zagen we dat een minderheid voorstander was van het doden van wilde dieren met consumptie als doel. Hier zien we juist dat een meerderheid voorstanders is van wildconsumptie. Dit verschil kan komen doordat de vraagstelling anders is. Bij eerdere vragen was consumptie het doel van het doden van de dieren. Bij deze vraag is het doel van het doden van de dieren niet gespecificeerd. Er wordt alleen gevraagd of het vlees van gedode dieren geconsumeerd mag worden, ongeacht om welke reden het dier gedood is.

Houding t.a.v. jacht

- Voorstanders zijn vaker voor de consumptie van wild, ongeacht waar dit vlees wordt aangeboden. Tegenstanders zijn vaker tegen consumptie van wild.

In hoeverre ben jij voor of tegen dat...
(Basis – allen, n=1.283)

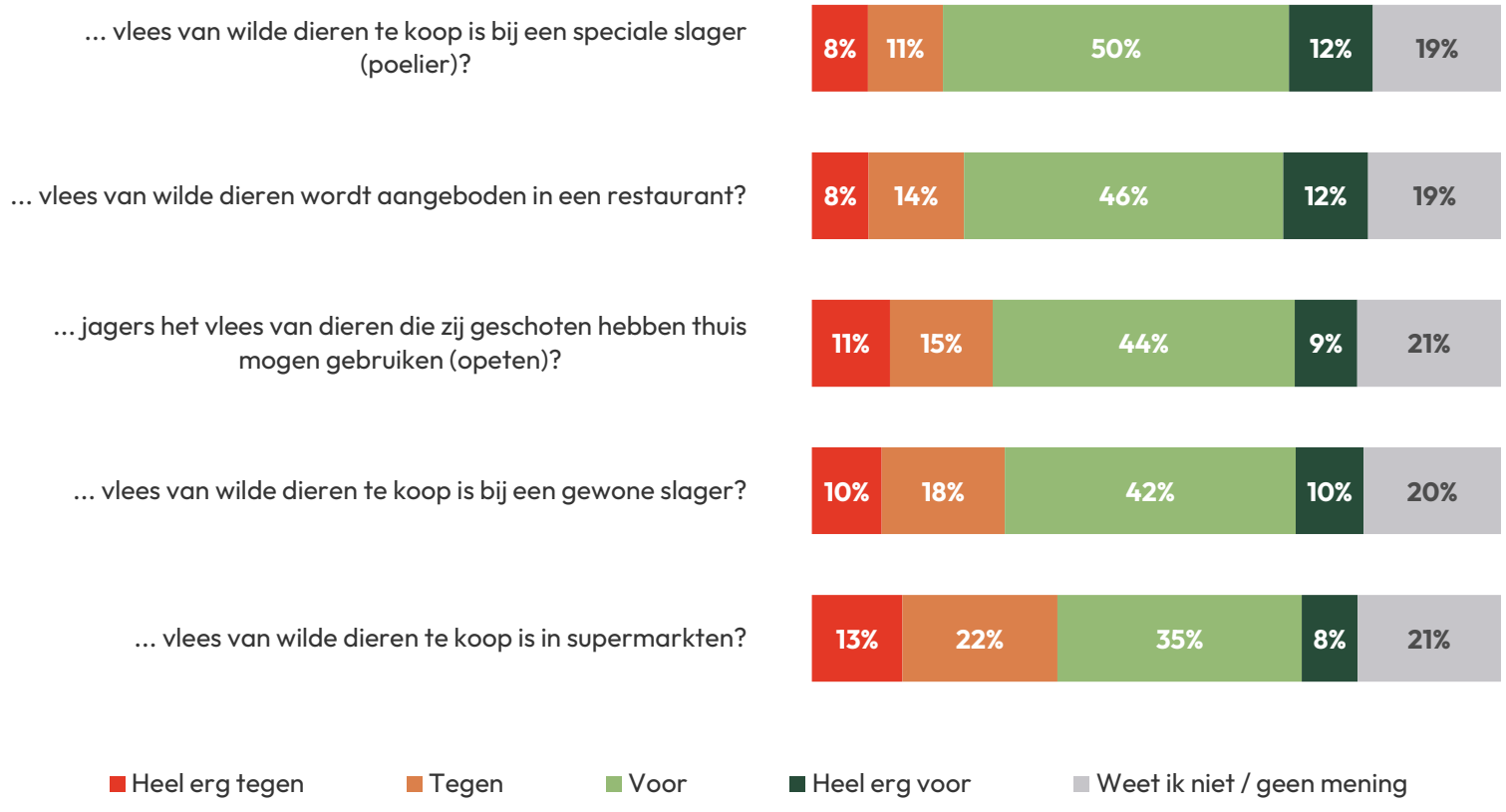

Samenleven met wilde dieren

Maatregelen dierenwelzijn | Liefst wilde dieren zo min mogelijk verstoren

Naast de vragen over het doden van wilde dieren werd ook gevraagd naar alternatieve maatregelen. Hierin werd gekeken naar het draagvlak van deze maatregelen in verschillende contexten.

- Ook hier zien we dat Nederlanders het liefst wilde dieren ruimte geven zonder ze te verstoren.
  - Maatregelen zodat wilde dieren veilig kunnen oversteken kunnen rekenen op de meeste steun. Ruim acht op de tien is voor het plaatsen van waarschuwingssystemen (86%) en ecoducten of faunatunnels (85%).
  - Plaatsen van hekken, rasters of schrikdraad kan ook rekenen op de steun van de meerderheid, hoewel dit wel een kleinere groep betreft (72%).
  - Het doden van wilde dieren wanneer er te veel zijn is volgens de helft (52%) iets wat we moeten doen van de populatie hulp nodig heeft om veilig of gezond te blijven.

Stedelijkheid

- Inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden vinden minder vaak dat we wilde dieren moeten doden wanneer er te veel van zijn (43% vs. 52%).

In Nederland zijn er verschillende manieren om wilde dieren te beheren. In hoeverre vind je dat er wel of niet tijd, geld en energie moet worden gestoken in de volgende maatregelen als dieren hulp nodig hebben om veilig of gezond te blijven?

(Basis – allen, n=1.283)

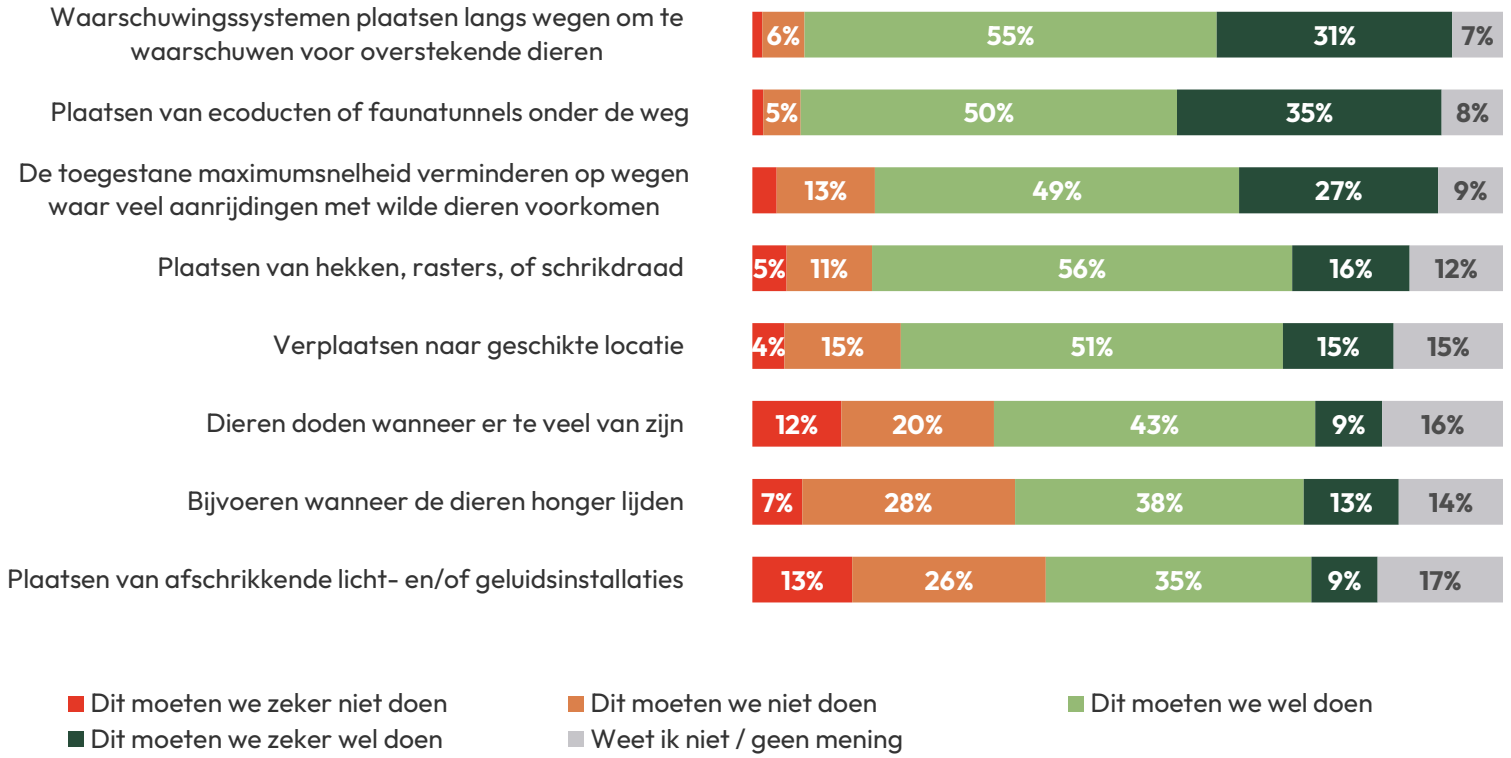

Maatregelen overlast | Ook bij overlast willen we dieren liefst met rust laten

- Bij maatregelen m.b.t. overlast zien we hetzelfde beeld. De voorkeur gaat uit naar niet-verstorende maatregelen.
  - Waarschuwingssystemen en ecoducten of faunatunnels plaatsen wordt gesteund door de meerderheid (respectievelijk, 88% en 84%).
  - Volgens de helft (50%) moeten we wilde dieren doden bij overlast.
  - Slechts drie op de tien (30%) vinden dat we leefgebieden aan moeten passen of ongeschikt maken.

- Drie op de tien (30%) vinden dat we het leefgebied van wilde dieren ongeschikt moeten maken als deze overlast veroorzaken.

Stedelijkheid

- Ook hier zien we dat inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden minder vaak vinden dat wilde dieren gedood moeten worden wanneer er te veel zijn (41% vs. 49%).

In Nederland zijn er verschillende manieren om wilde dieren te beheren. In hoeverre vind je dat er wel of niet tijd, geld en energie moet worden gestoken in de volgende maatregelen als dieren overlast veroorzaken?
(Basis – allen, n=1.283)

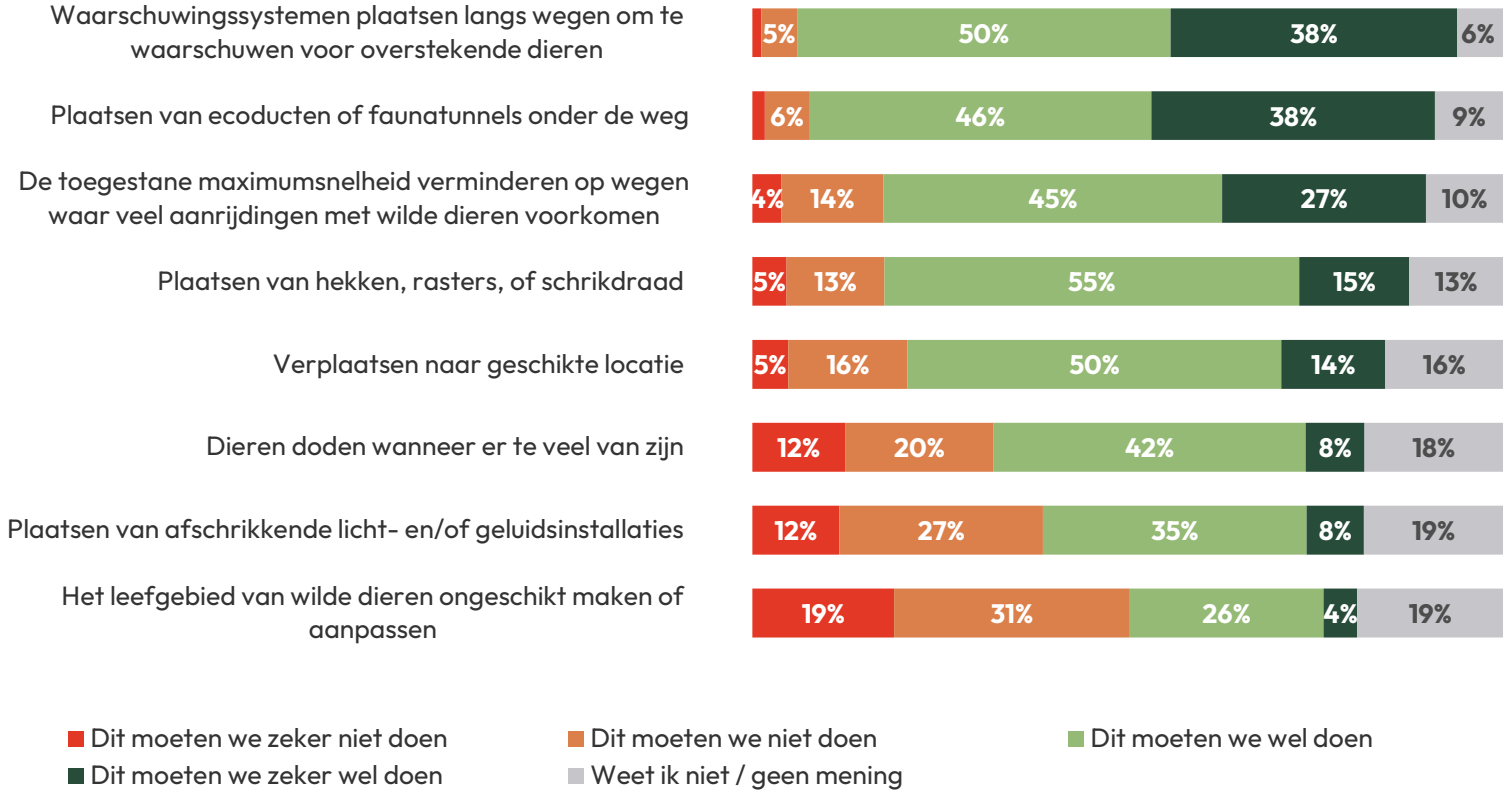

Preventiemaatregelen | Hekken plaatsen is meest acceptabele maatregel ter preventie van schade

Na de vragen over maatregelen tegen schade in het algemeen werd gevraagd naar het draagvlak voor verschillende maatregelen uitgevoerd door burgers, publieke instanties en ondernemers of andere organisaties.

- Bij preventie van schade hebben Nederlanders ook de voorkeur voor niet-verstorende maatregelen. Ze hebben het liefst dat hekken of schrikdraad geplaatst worden.

- Opvallend is dat het gebruik van waakhonden volgens zes op de tien acceptabel is (door burgers: 58%, instanties: 55% en ondernemingen/organisaties: 61%) .

- Het doden van wilde dieren wordt eerder geaccepteerd als dit wordt gedaan door publieke instanties. De helft (46%) is tegen, terwijl een kwart (24%) dit acceptabel vindt.

Houding t.a.v. jacht

- Voorstanders zijn vaker voor het plaatsen van afschrikkende licht- en geluidsinstallaties, ongeacht wie dit doet.

Stedelijkheid

- Inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden vinden het plaatsen van schrikdraad minder vaak acceptabel.

Wat vind jij acceptabele maatregelen die ... mogen nemen om hun eigendommen te beschermen tegen wilde dieren?

(Basis – allen, n=1.283)

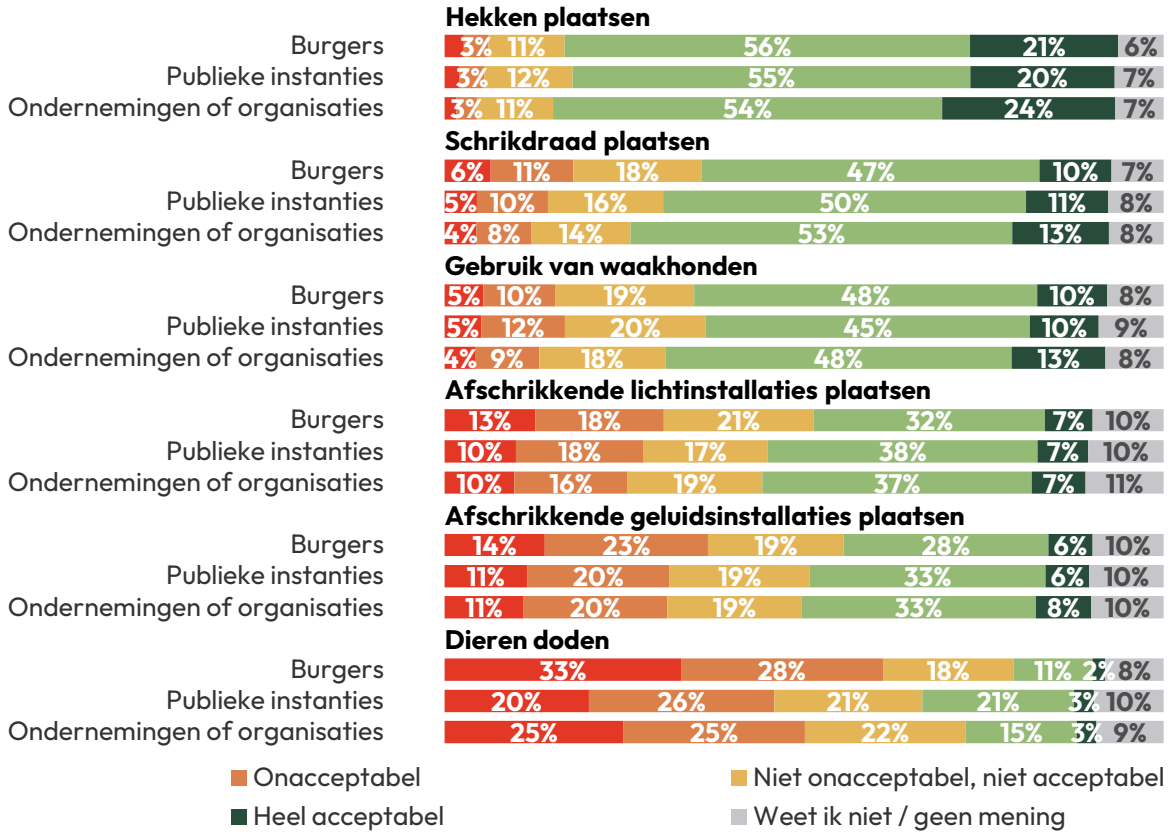

Ervaring met schade | Meesten hebben geen ervaring met schade

- Slechts twee op de tien (17%) hebben ooit schade aan hun woning of tuin ondervonden door wilde dieren. De meeste schade wordt veroorzaakt door kleine dieren (13%).

Houding t.a.v. jacht

- Voorstanders hebben vaker ervaring met schade (24%).

Stedelijkheid

- Inwoners van niet-stedelijke gebieden hebben vaker schade ervaren door kleine dieren (25%).

Heb jij weleens schade aan jouw woning of tuin ondervonden door wilde dieren?
(Basis – allen, n=1.283)

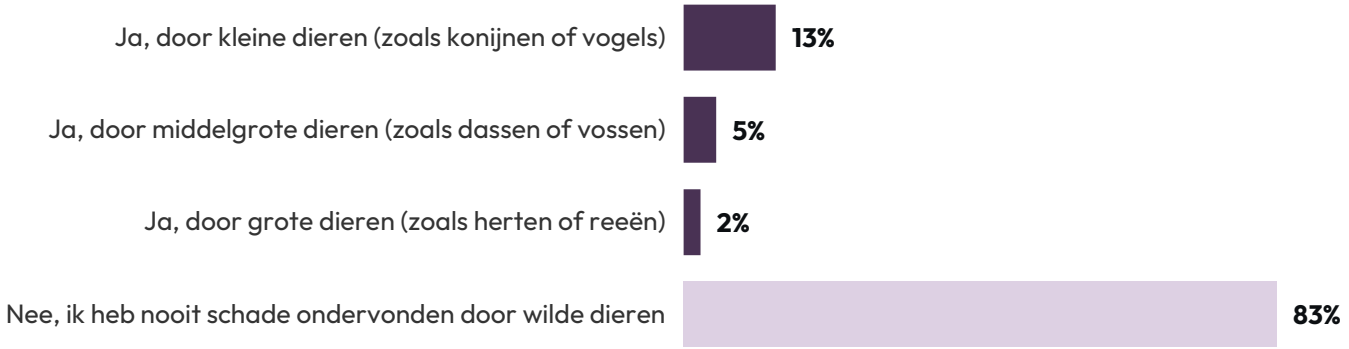

Schade betalen | Nederlanders vooral positief over betalen van schade aan openbare plekken en natuurgebieden

- Nederlanders vinden het over het algemeen positief dat de overheid betaalt voor herstel van schade door wilde dieren.
  - Ze zijn het meest positief over het betalen voor reparatie van openbare plekken en sportvelden (61%) en natuurgebieden en bossen (59%).
  - Een minderheid is positief over het betalen van reparatie van eigen grondgebied (42%).

Houding t.a.v. jacht

- Voorstanders staan positiever tegenover het betalen van reparatie van schade aan vee (74% vs. 56%).

Ervaring met schade

- Degenen met ervaring met schade verschillen niet van gemiddeld op het betalen van reparatie van eigen grondgebied (42% vs. 42%) of huizen (48% vs. 54%).

Vind jij het positief of negatief als de Nederlandse overheid betaalt voor reparatie van schade door wilde dieren aan...
(Basis – allen, n=1.283)

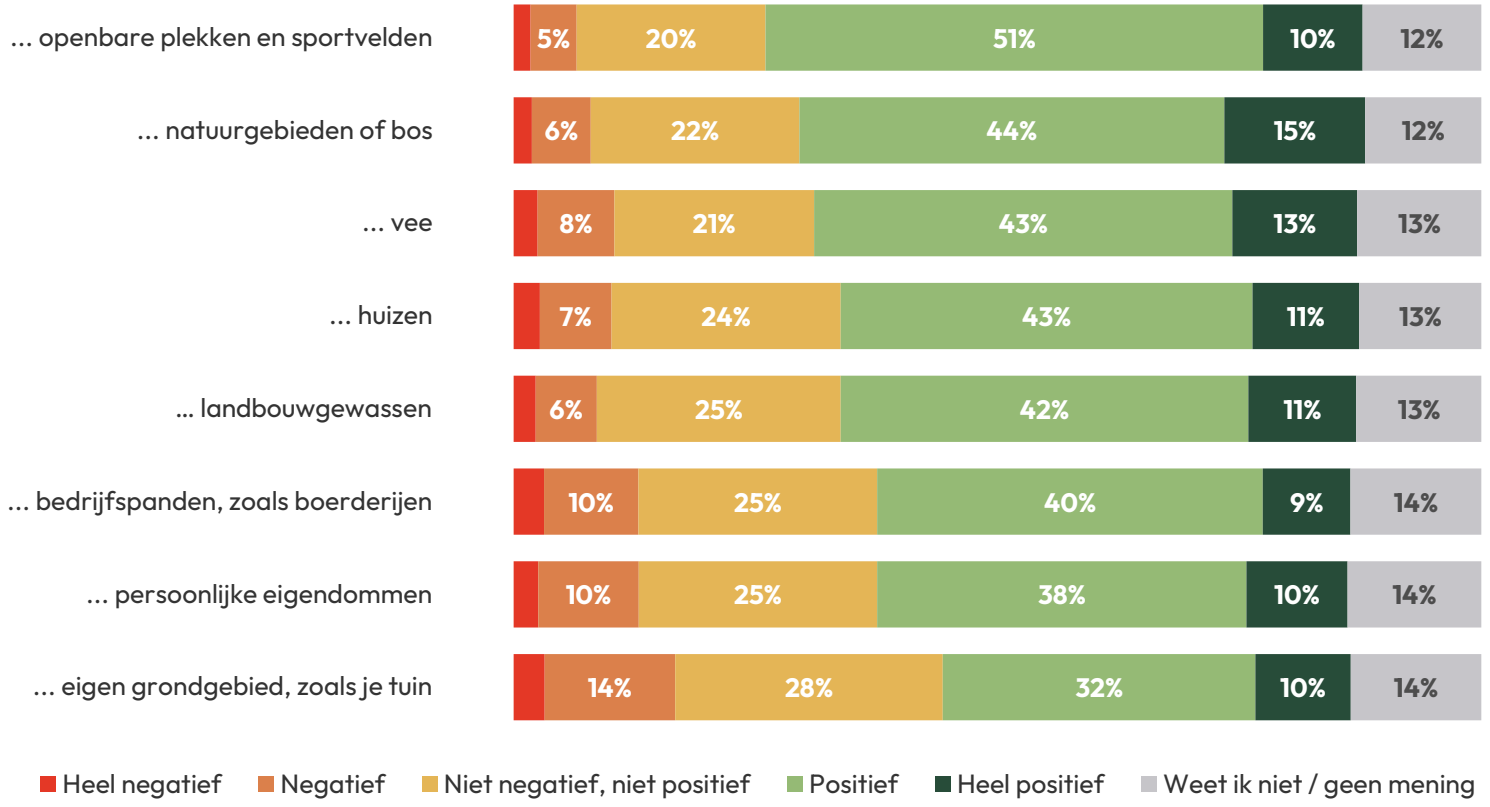

Schade betalen | De meningen zijn verdeeld over de mate waarin de overheid moet betalen voor het herstel van schade door wilde dieren

- Hoewel de meerderheid het positief vindt dat de overheid betaalt voor schade aan openbare plekken en natuurgebieden, vindt de helft wel dat dit alleen moet onder bepaalde voorwaarden.
  - Twee op de tien vinden dat de overheid alleen moet betalen voor grote schade aan openbare plekken (21%) en natuurgebieden (20%).
  - Drie op de tien vinden dat de overheid alleen moet betalen voor schade aan openbare plekken als iemand heeft geprobeerd schade te voorkomen (29%). Voor natuurgebieden is dit twee op de tien (22%).

Ervaring met schade

- Degenen met ervaring vinden vaker dat de overheid alleen moet betalen voor schade aan persoonlijke eigendommen als iemand heeft geprobeerd de schade te voorkomen (36% vs. 30%). Volgens een op de tien (8%) moet de overheid alle schade betalen.

Welke van de onderstaande uitspraken past het beste bij jouw mening over het betalen van reparatie van schade aan...
(Basis – allen, n=1.283)

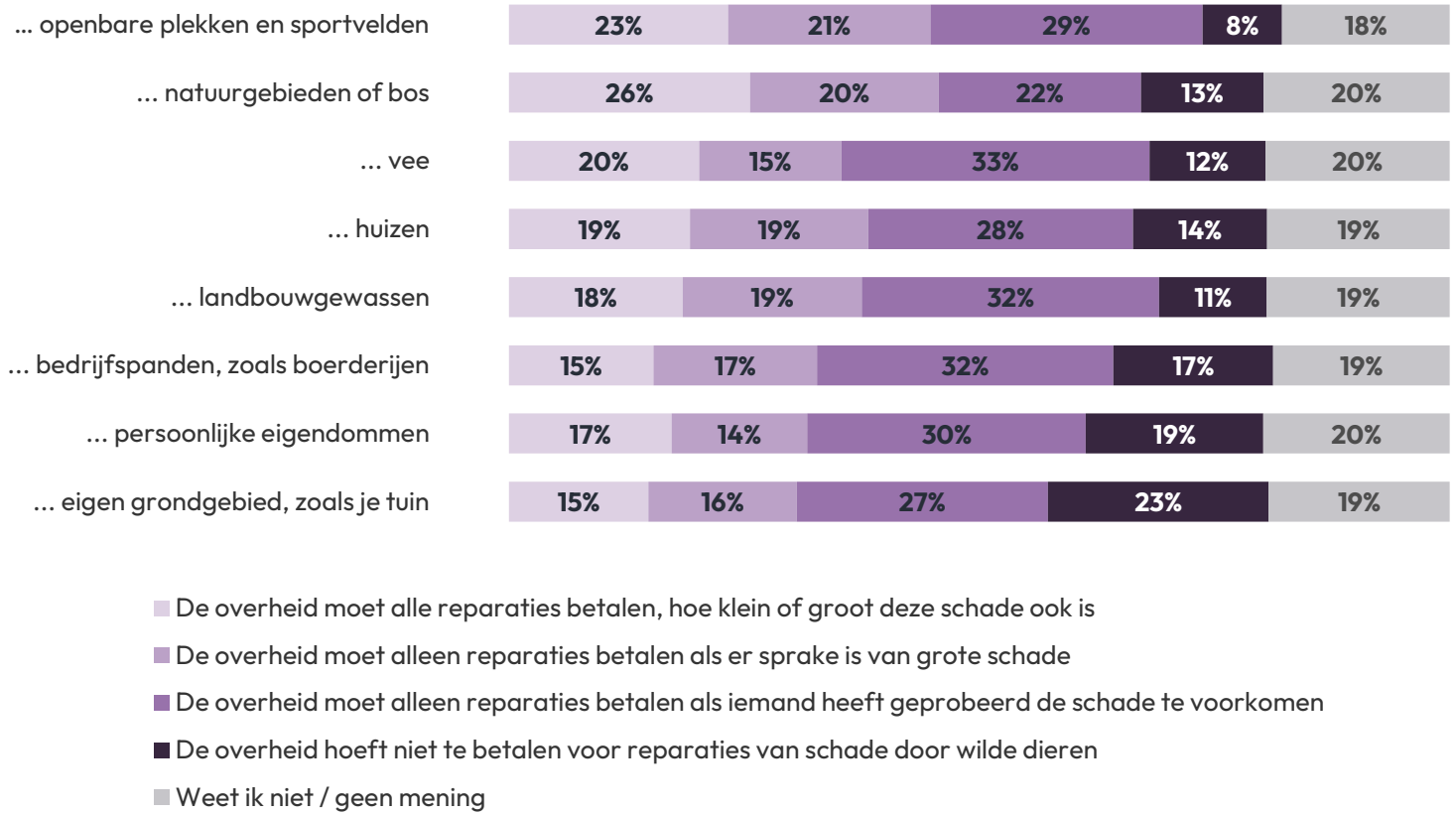

Wilde dieren tegenkomen | Wilde dieren tegenkomen is leuk, zolang het een klein dier is of in de natuur is

- De meeste Nederlanders vinden het leuk om wilde dieren tegen te komen in de natuur. Kleine dieren zijn het leukst om tegen te komen (89%), gevolgd door middelgrote dieren (84%) en daarna grote dieren (81%).
- Een meerderheid vindt het leuk een klein dier te zien in de eigen leefomgeving (tuin: 81%, straat: 77%).
- De meningen zijn verdeeld over het tegenkomen van middelgrote dieren in de eigen leefomgeving. De helft vindt dit leuk (tuin: 52%, straat: 48%), terwijl vier op de tien dit niet leuk vindt (tuin: 39%, straat: 42%).
- Een groot dier door de straat zien lopen is het minst leuk: ruim een derde vindt dit leuk (37%).

Stedelijkheid

- Inwoners van niet-stedelijke gebieden vinden het vaker leuk om dieren tegen te komen dan inwoners van zeer sterk stedelijke gebieden.

Egels en muizen werden genoemd als voorbeeld van kleine dieren. Dassen en vossen waren voorbeelden van middelgrote dieren en herten en wilde zwijnen werden genoemd als voorbeelden van grote dieren.

We leggen je een aantal (hypothetische) situaties voor. Kun je aangeven wat je ervan zou vinden als jou dit gebeurt?
(Basis – allen, n=1.283)

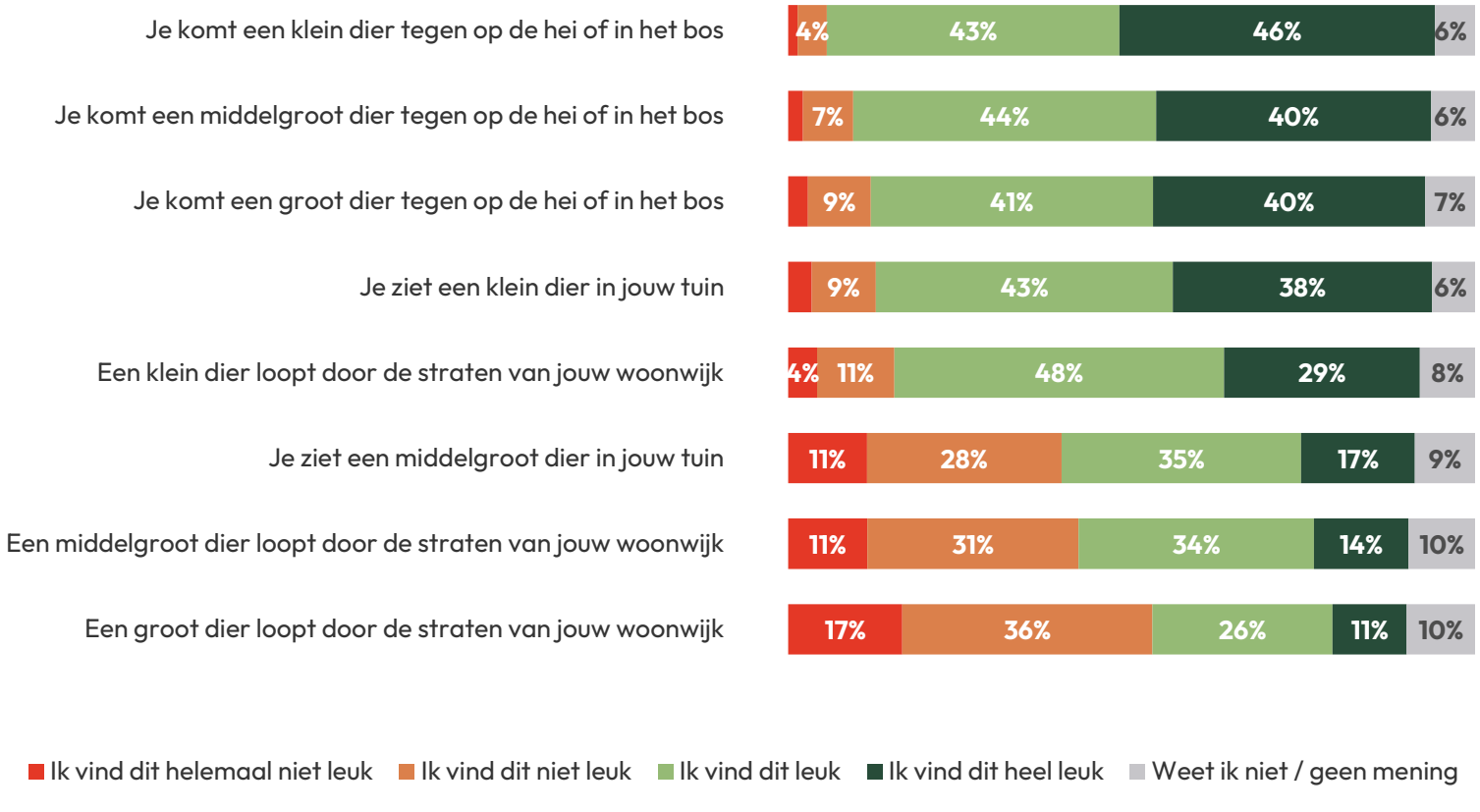

Informatiebehoefte | Meesten hebben geen behoefte aan informatie

- Driekwart (73%) heeft geen behoefte aan informatie over jacht en faunabeheer.

- Bij alle thema's is even veel behoefte aan informatie.

Belanghebbenden

- Een meerderheid ambtenaren (64%) heeft behoefte aan informatie, vooral over niet-dodelijke methoden voor schadebeheer (27%) en faunabeheer (23%) en over faunabeheer in het algemeen (24%).
- Ook boeren en mensen die boeren kennen hebben meer behoefte aan informatie (40%). Zij willen vooral meer weten over niet-dodelijke methoden voor schadebeheer (17%) en faunabeheer (16%).

Ervaring met schade

- Degenen met ervaring hebben vaker behoefte aan informatie (51%). Ook onder deze mensen is veel behoefte aan informatie over niet-dodelijke methoden voor schade- en faunabeheer (beide 19%).

Zou jij meer willen weten over jacht en faunabeheer?
(Basis – allen, n=1.283)

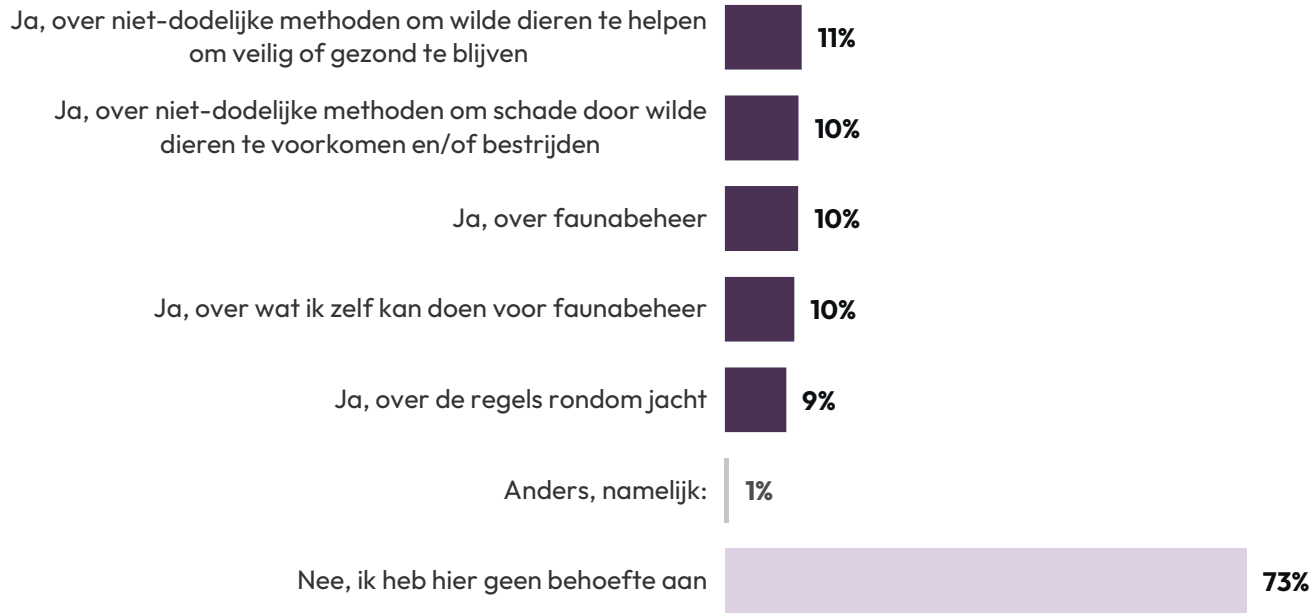

Afzender informatie | Natuurbeheerders moeten informatie verstrekken

- Natuurbeheerders zouden informatie moeten verstrekken over jacht en faunabeheer (60%). Vier op de tien (39%) willen deze informatie ontvangen van de Rijksoverheid.

Houding t.a.v. jacht

- Tegenstanders zouden vaker informatie willen van dierenwelzijnsorganisaties (36%).
- Voorstanders verwachten vaker informatie vanuit jagersverenigingen (36%).

Van wie zou jij die informatie willen ontvangen?
(Basis – Zou meer willen weten, n=350)

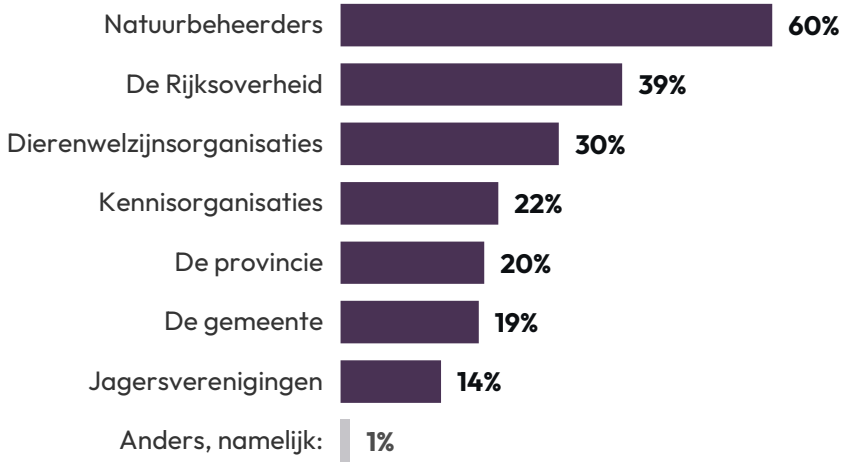

motivaction
insights and strategy

Bijlagen | Digitaal toegankelijke tabellen

Tabellen | Balans mens en natuur

Wil je aangeven welke uitspraak het meest aansluit bij jouw mening? (Basis – allen, n=1.283)	%
Nederland heeft veel echte natuur	27%
Neutraal	30%
Nederland is vooral een 'park' met aangelegde natuur	43%

Wil je aangeven welke uitspraak het meest aansluit bij jouw mening? (Basis – allen, n=1.283)	%
Volgens mij laten we in Nederland de natuur vooral haar eigen gang gaan	13%
Neutraal	26%
Volgens mij wordt er veel ingegrepen in de Nederlandse natuur	61%

Wil je aangeven welke uitspraak het meest aansluit bij jouw mening? (Basis – allen, n=1.283)	%
Er is in Nederland voldoende ruimte voor natuur	35%
Neutraal	14%
Er is in Nederland onvoldoende ruimte voor natuur	41%

Tabellen | Bezoek natuurgebieden

Hoe vaak bezoek jij een natuurgebied? (Basis – allen, n=1.283)	**%**
Meer dan 3 keer per week	7%
Ongeveer 1 tot 3 keer per week	18%
Ongeveer 1 tot 3 keer per maand	29%
Minder dan 1 keer per maand	37%
Ik ga nooit naar een bos en/of andere natuurgebieden	7%
Weet ik niet	3%

Tabellen | Prioriteiten natuurgebieden

Wat vind jij belangrijk in een natuurgebied? (Basis – allen, n=1.283)	**%**
Dat er veel soorten planten zijn	17%
Dat er veel soorten dieren zijn	13%
Dat het toegankelijk is voor fietsers/wandelaars	22%
Dat het dicht bij huis is	16%
Dat dieren rust en ruimte hebben	45%
Dat mensen rust en ruimte hebben (om te wandelen, fietsen, etc.)	36%
Dat gebieden verbonden zijn, zodat dieren kunnen rondtrekken	26%
Dat er voldoende picknickplekken zijn	2%
Dat ik er gratis in mag	25%
Dat de natuur en/of het landschap er mooi uitziet	25%
Dat ik me prettig voel in de natuur en/of het landschap	29%
Dat het goed te bereiken is	15%
Dat er (wilde) dieren te zien zijn	7%
Anders, namelijk:	2%
Geen van deze	2%

Tabellen | Inrichting van de natuur

In hoeverre ben jij het eens met de volgende stellingen? (Basis – allen, n=1.283)	**Heel erg mee oneens**	**Mee oneens**	**Niet mee oneens, niet mee eens**	**Mee eens**	**Heel erg mee eens**	**Weet ik niet/geen mening**
Natuurgebieden in Nederland zijn voldoende verbonden met elkaar	3%	20%	26%	29%	5%	17%
Het zou beter zijn als natuurgebieden in Nederland meer afgeschermd waren met hekken en roosters waar wild niet door kan	6%	19%	26%	29%	6%	14%
Er moeten in natuurgebieden plekken zijn waar mensen niet mogen komen	2%	5%	13%	45%	30%	4%
Natuurgebieden zouden altijd open moeten zijn, ook na zonsondergang	17%	40%	19%	12%	6%	6%
Het leefgebied van wilde dieren moet uitgebreid worden	5%	13%	25%	35%	15%	8%

Tabellen | Verantwoordelijkheid natuurbeheer

Wat vind jij belangrijk in een natuurgebied? (Basis – allen, n=1.283)	%
De Rijksoverheid	41%
De provincies	43%
De gemeenten	26%
De Tweede Kamer	7%
De Europese Unie	6%
Natuurbeheerders	64%
Boeren	7%
Jagers/wildbeheerders	23%
Het bedrijfsleven	2%
Particuliere grondeigenaren	10%
Burgers	13%
Anders, namelijk:	1%
Weet ik niet/geen mening	6%

Tabellen | Houding t.a.v. jacht

Ben jij voorstander of tegenstander van de jacht in Nederland? (Basis – allen, n=1.283)	**%**
Ik ben groot tegenstander van de jacht	17%
Ik ben tegen de jacht	22%
Ik ben niet tegen en niet voor de jacht	38%
Ik ben voor de jacht	14%
Ik ben groot voorstander van de jacht	2%
Weet ik niet / geen mening	6%

Tabellen | Houding t.a.v. doden van dieren

Ben jij een voorstander of een tegenstander van het doden van wilde dieren... (Basis – allen, n=1.283)	**Ik ben groot tegenstander van het doden van dieren om deze reden**	**Ik ben tegen het doden van dieren om deze reden**	**Ik ben niet tegen en niet voor het doden van dieren om deze reden**	**Ik ben voor het doden van dieren om deze reden**	**Ik ben groot voorstander van het doden van dieren om deze reden**	**Weet ik niet/geen mening**
... met als doel de dieren opeten	17%	25%	31%	17%	2%	8%
... als de dieren overlast veroorzaken	12%	20%	27%	26%	7%	8%
... als de dieren hulp nodig hebben om veilig te blijven of om een gezonde populatie te houden	10%	17%	25%	33%	6%	9%

Tabellen | Verdieping in houding

In hoeverre ben jij het eens met de volgende stellingen? (Basis – allen, n=1.283)	**Heel erg mee oneens**	**Mee oneens**	**Niet mee oneens, niet mee eens**	**Mee eens**	**Heel erg mee eens**	**Weet ik niet/geen mening**
Het is zinloos om niet-dodelijke maatregelen te treffen voor wilde dieren die overlast geven	7%	26%	27%	18%	6%	16%
Het zou in de wet moeten worden vastgelegd hoeveel wilde dieren er per soort mogen zijn in Nederland	19%	30%	20%	14%	4%	12%

Tabellen | Verdieping in houding

In hoeverre ben jij het eens met de volgende stellingen over jagen? (Basis – allen, n=1.283)	Heel erg mee oneens	Mee oneens	Niet mee oneens, niet mee eens	Mee eens	Heel erg mee eens	Weet ik niet/geen mening
Het doden van wilde dieren moet verboden worden	9%	26%	28%	16%	12%	10%
De mens mag niet ingrijpen in de natuur	5%	28%	33%	18%	8%	7%
Het is prima dat er op wilde dieren gejaagd wordt	16%	20%	31%	21%	4%	8%
Enkele wilde dieren mogen gedood worden als dit beter is voor andere dieren van deze soort	5%	12%	26%	39%	5%	13%
Dieren mogen alleen gedood worden als er voldoende dieren van die soort overblijven	7%	11%	17%	41%	15%	10%
Het doden van wilde dieren mag als het gebeurt volgens regels	7%	10%	20%	44%	9%	10%
Er zou niet gejaagd mogen worden tussen zonsondergang en zonsopkomst	2%	7%	16%	32%	23%	19%

Tabellen | Verdieping in houding

In hoeverre ben jij het eens met de volgende stellingen over het doden van dieren? (Basis – allen, n=1.283)	**Heel erg mee oneens**	**Mee oneens**	**Niet mee oneens, niet mee eens**	**Mee eens**	**Heel erg mee eens**	**Weet ik niet/geen mening**
Het doden van dieren zou nooit toegestaan moeten worden	13%	32%	26%	12%	9%	9%
Wilde dieren mogen alleen gedood worden als ze daarbij niet onnodig lijden	5%	7%	12%	44%	22%	9%
Wilde dieren mogen gedood worden als ze overlast veroorzaken in de omgeving	9%	17%	26%	32%	7%	9%
Wilde dieren mogen gedood worden om ze uit hun lijden te verlossen	2%	3%	9%	52%	28%	9%
Dieren mogen alleen gedood worden als er geen andere oplossing is voor het probleem dat ze veroorzaken	6%	11%	21%	44%	9%	9%
Dieren mogen gedood worden als jagers de dieren zelf opeten	20%	26%	23%	18%	2%	12%

Tabellen | Op welke dieren mag gejaagd worden

In Nederland mogen jagers tijdens het jachtseizoen op bepaalde dieren jagen, zolang er voldoende dieren van deze soort zijn. Daarnaast gelden er verschillende wetten en regels rondom jacht. Op welke dieren mag, denk jij, volgens de Nederlandse wet gejaagd worden? [Meerkeuze] (Basis – allen, n=1.283)	**%**
Konijnen	48%
Hazen	48%
Fazanten	40%
Wilde eenden	36%
Houtduiven	18%
Edelherten	30%
Dassen	5%
Vossen	16%
Ganzen	37%
Kerkuilen	1%
Wilde zwijnen	47%
Reeën	42%
Boommarters	4%
Kraaien	11%
Wolven	9%
Anders, namelijk:	1%
Weet ik niet	25%

Konijnen, hazen, fazanten, wilde eenden en houtduiven zijn volgens de wet vrij bejaagbaar.

Tabellen | Regelgeving bejaagbaarheid

Wie vind jij dat er zou mogen beslissen op welke dieren gejaagd mag worden? [Meerkeuze] (Basis – allen, n=1.283)	**%**
De Rijksoverheid	33%
De provincies	26%
De gemeenten	14%
De Europese Unie	8%
De Tweede Kamer	9%
Natuurbeheerders	59%
Jagers/wildbeheerders	28%
Grondeigenaren	7%
Terreinbeheerders	10%
Burgers	5%
Wetenschappers	13%
Anders, namelijk:	5%

Tabellen | Toelaatbare situaties

Tijdens het jachtseizoen mag volgens de Nederlandse wet gejaagd worden op konijnen, hazen, fazanten, wilde eenden en houtduiven, zolang er voldoende dieren van deze soort zijn. Andere dieren mogen, zolang jagers zich houden aan de regels, alleen gedood worden in bepaalde situaties. Wat vind jij toelaatbare situaties? [Meerkeuze] (Basis – allen, n=1.283)	**%**
Als dieren ziek zijn	60%
Als dieren honger lijden	20%
Als dieren ernstig gewond zijn	67%
Als dieren schade veroorzaken aan landbouwgewassen	18%
Als dieren schade veroorzaken aan infrastructurele werken (zoals spoorlijnen of gebouwen)	27%
Als roofdieren andere wilde dieren bedreigen in het voortbestaan (bijv. vossen die weidevogels vangen)	25%
Als roofdieren vee aanvallen	33%
Als dieren planten en struiken zo kaal eten dat ze niet meer kunnen groeien	12%
Als dieren zeldzame planten beschadigen	11%
Als dieren een gevaar vormen voor autoverkeer	12%
Als dieren een gevaar vormen voor vliegverkeer	22%
Als dieren een gevaar vormen voor volksgezondheid	54%
Om het dier te eten	11%
Als sport/hobby	3%
Anders, namelijk:	1%
Er zijn geen toelaatbare situaties	11%
Als dieren ziek zijn	20%

Tabellen | Toelaatbare situaties

Welke situatie is voor jou het meest toelaatbaar? [Top-5] (Basis – vindt minimaal 1 situatie toelaatbaar, n=1.148)	**%**
Als dieren ernstig gewond zijn	33%
Als dieren een gevaar vormen voor volksgezondheid	21%
Als dieren ziek zijn	11%
Als roofdieren vee aanvallen	6%
Als dieren schade veroorzaken aan infrastructurele werken	3%
Alle situaties zijn even toelaatbaar	12%

Tabellen | Wie mag jagen

Wie zou er volgens jou mogen jagen? [Meerkeuze] (Basis – allen, n=1.283)	**%**
Vrijwillige jagers met een jachtdiploma	23%
Grondeigenaren met een jachtdiploma	21%
Professionele jagers in dienst van de overheid, met een jachtdiploma	67%
Professionele jagers in dienst van een particulier, met een jachtdiploma (een boer bijvoorbeeld)	34%
Anders, namelijk:	1%
Ik vind dat er niet gejaagd mag worden	19%

Tabellen | Wildconsumptie

In hoeverre ben jij voor of tegen dat... (Basis – allen, n=1.283)	**Heel erg tegen**	**Tegen**	**Voor**	**Heel erg voor**	**Weet ik niet/geen mening**
... jagers het vlees van dieren die zij geschoten hebben thuis mogen gebruiken (opeten)?	11%	15%	44%	9%	21%
... vlees van wilde dieren te koop is in supermarkten?	13%	22%	35%	8%	21%
... vlees van wilde dieren te koop is bij een gewone slager?	10%	18%	42%	10%	20%
... vlees van wilde dieren te koop is bij een speciale slager (poelier)?	8%	11%	50%	12%	19%
... vlees van wilde dieren wordt aangeboden in een restaurant?	8%	14%	46%	12%	19%

Tabellen | Maatregelen dierenwelzijn

In hoeverre vind je dat er wel of niet tijd, geld en energie moet worden gestoken in de volgende maatregelen als dieren hulp nodig hebben om veilig of gezond te blijven? (Basis – allen, n=1.283)	Dit moeten we zeker niet doen	Dit moeten we niet doen	Dit moeten we doen	Dit moeten we zeker doen	Weet ik niet/geen mening
Bijvoeren wanneer de dieren honger lijden	7%	28%	38%	13%	14%
Verplaatsen naar geschikte locatie	4%	15%	51%	15%	15%
Plaatsen van hekken, rasters, of schrikdraad	5%	11%	56%	16%	12%
Plaatsen van ecoducten	1%	5%	50%	35%	8%
Plaatsen van afschrikkende licht- en/of geluidsinstallaties	13%	26%	35%	9%	17%
De toegestane maximumsnelheid verminderen op wegen waar veel aanrijdingen met wilde dieren voorkomen	3%	13%	49%	27%	9%
Waarschuwingssystemen plaatsen langs wegen om te waarschuwen voor overstekende dieren	1%	6%	55%	31%	7%
Dieren doden wanneer er te veel van zijn	12%	20%	43%	9%	16%

Tabellen | Maatregelen overlast

In hoeverre vind je dat er wel of niet tijd, geld en energie moet worden gestoken in de volgende maatregelen als dieren overlast veroorzaken (Basis – allen, n=1.283)	Dit moeten we zeker niet doen	Dit moeten we niet doen	Dit moeten we doen	Dit moeten we zeker doen	Weet ik niet/geen mening
Verplaatsen naar geschikte locatie	5%	16%	50%	14%	16%
Het leefgebied van wilde dieren ongeschikt maken of aanpassen	19%	31%	26%	4%	19%
Plaatsen van hekken, rasters, of schrikdraad	5%	13%	55%	15%	13%
Plaatsen van ecoducten	2%	6%	46%	38%	9%
Plaatsen van afschrikkende licht- en/of geluidsinstallaties	12%	27%	35%	8%	19%
De toegestane maximumsnelheid verminderen op wegen waar veel aanrijdingen met wilde dieren voorkomen	4%	14%	45%	27%	10%
Waarschuwingssystemen plaatsen langs wegen om te waarschuwen voor overstekende dieren	1%	5%	50%	38%	6%
Dieren doden wanneer er te veel van zijn	12%	20%	42%	8%	18%

Tabellen | Preventiemaatregelen burgers

Wat vind jij acceptabele maatregelen die burgers zelf mogen nemen om hun eigendommen te beschermen tegen wilde dieren? (Basis – allen, n=1.283)	**Heel onacceptabel**	**Onacceptabel**	**Niet onacceptabel, niet acceptabel**	**Acceptabel**	**Heel acceptabel**	**Weet ik niet/geen mening**
Afschrikkende lichtinstallaties plaatsen	13%	18%	21%	32%	7%	10%
Afschrikkende geluidsinstallaties plaatsen	14%	23%	19%	28%	6%	10%
Hekken plaatsen	3%	3%	11%	56%	21%	6%
Gebruik van waakhonden	5%	10%	19%	48%	10%	8%
Schrikdraad plaatsen	6%	11%	18%	47%	10%	7%
Dieren doden	33%	28%	18%	11%	2%	8%

Tabellen | Preventiemaatregelen publieke instanties

Wat vind jij acceptabele maatregelen die publieke instanties mogen nemen om hun eigendommen te beschermen tegen wilde dieren? (Basis – allen, n=1.283)	**Heel onacceptabel**	**Onacceptabel**	**Niet onacceptabel, niet acceptabel**	**Acceptabel**	**Heel acceptabel**	**Weet ik niet/geen mening**
Afschrikkende lichtinstallaties plaatsen	10%	18%	17%	38%	7%	10%
Afschrikkende geluidsinstallaties plaatsen	11%	20%	19%	33%	6%	10%
Hekken plaatsen	2%	3%	12%	55%	20%	7%
Gebruik van waakhonden	5%	12%	20%	45%	10%	9%
Schrikdraad plaatsen	5%	10%	16%	50%	11%	8%
Dieren doden	20%	26%	21%	21%	3%	10%

Tabellen | Preventiemaatregelen ondernemingen en organisaties

Wat vind jij acceptabele maatregelen die ondernemingen of organisaties mogen nemen om hun eigendommen te beschermen tegen wilde dieren? (Basis – allen, n=1.283)	**Heel onacceptabel**	**Onacceptabel**	**Niet onacceptabel, niet acceptabel**	**Acceptabel**	**Heel acceptabel**	**Weet ik niet/geen mening**
Afschrikkende lichtinstallaties plaatsen	10%	16%	19%	37%	7%	11%
Afschrikkende geluidsinstallaties plaatsen	11%	20%	19%	33%	8%	10%
Hekken plaatsen	2%	3%	11%	54%	24%	7%
Gebruik van waakhonden	4%	9%	18%	48%	13%	8%
Schrikdraad plaatsen	4%	8%	14%	53%	13%	8%
Dieren doden	25%	25%	22%	15%	3%	9%

Tabellen | Ervaring met schade

Heb jij weleens schade aan jouw woning of tuin ondervonden door wilde dieren? (Basis – allen, n=1.283)	%
Ja, door kleine dieren (zoals konijnen of vogels)	13%
Ja, door middelgrote dieren (zoals dassen of vossen)	5%
Ja, door grote dieren (zoals herten of reeën)	2%
Nee, ik heb nooit schade ondervonden door wilde dieren	83%

Tabellen | Schade betalen

Vind jij het positief of negatief als de Nederlandse overheid betaalt voor reparatie van schade door wilde dieren aan... (Basis – allen, n=1.283)	**Heel negatief**	**Negatief**	**Niet negatief, niet positief**	**Positief**	**Heel positief**	**Weet ik niet/geen mening**
... persoonlijke eigendommen	3%	10%	25%	38%	10%	14%
... huizen	3%	7%	24%	43%	11%	13%
... bedrijfspanden, zoals boerderijen	3%	10%	25%	40%	9%	14%
... landbouwgewassen	2%	6%	25%	42%	11%	13%
... vee	2%	8%	21%	43%	13%	13%
... eigen grondgebied, zoals je tuin	3%	14%	28%	32%	10%	14%
... natuurgebieden of bos	2%	6%	22%	44%	15%	12%
... openbare plekken en sportvelden	2%	5%	20%	51%	10%	12%

Tabellen | Schade betalen

Welke van de onderstaande uitspraken past het beste bij jouw mening over het betalen van reparatie van schade aan... (Basis – allen, n=1.283)	De overheid moet alle reparaties betalen, hoe klein of groot deze schade ook is	De overheid moet alleen reparaties betalen als er sprake is van grote schade	De overheid moet alleen reparaties betalen als iemand heeft geprobeerd de schade te voorkomen	De overheid hoeft niet te betalen voor reparaties van schade door wilde dieren	Weet ik niet/geen mening
... persoonlijke eigendommen	17%	14%	30%	19%	20%
... huizen	19%	19%	28%	14%	19%
... bedrijfspanden, zoals boerderijen	15%	17%	32%	17%	19%
... landbouwgewassen	18%	19%	32%	11%	19%
... vee	20%	15%	33%	12%	20%
... eigen grondgebied, zoals je tuin	15%	16%	27%	23%	19%
... natuurgebieden of bos	26%	20%	22%	13%	20%
... openbare plekken en sportvelden	23%	21%	29%	8%	18%

Tabellen | Wilde dieren tegenkomen

We leggen je een aantal (hypothetische) situaties voor. Kun je aangeven wat je ervan zou vinden als jou dit gebeurt? (Basis – allen, n=1.283)	**Ik vind dit helemaal niet leuk**	**Ik vind dit niet leuk**	**Ik vind dit leuk**	**Ik vind dit heel leuk**	**Weet ik niet/geen mening**
Je ziet een klein dier in jouw tuin	3%	9%	43%	38%	6%
Je ziet een middelgroot dier in jouw tuin	11%	28%	35%	17%	9%
Een klein dier loopt door de straten van jouw woonwijk	4%	11%	48%	29%	8%
Een middelgroot dier loopt door de straten van jouw woonwijk	11%	31%	34%	14%	10%
Een groot dier loopt door de straten van jouw woonwijk	17%	36%	26%	11%	10%
Je komt een klein dier tegen op de hei of in het bos	1%	4%	43%	46%	6%
Je komt een middelgroot dier tegen op de hei of in het bos	2%	7%	44%	40%	6%
Je komt een groot dier tegen op de hei of in het bos	3%	9%	41%	40%	7%

Tabellen | Informatiebehoefte

Zou jij meer willen weten over jacht en faunabeheer? (Basis – allen, n=1.283)	**%**
Ja, over de regels rondom jacht	9%
Ja, over faunabeheer	10%
Ja, over wat ik zelf kan doen voor faunabeheer	10%
Ja, over niet-dodelijke methoden om schade door wilde dieren te voorkomen en/of bestrijden	10%
Ja, over niet-dodelijke methoden om wilde dieren te helpen om veilig of gezond te blijven	11%
Anders, namelijk:	1%
Nee, ik heb hier geen behoefte aan	73%

Tabellen | Afzender informatie

Van wie zou jij die informatie willen ontvangen? (Basis – zou meer willen weten, n=350)	**%**
De Rijksoverheid	39%
De provincie	20%
De gemeente	19%
Natuurbeheerders (zoals Natuurmonumenten)	60%
Jagersverenigingen	14%
Dierenwelzijnsorganisaties	30%
Kennisorganisaties (zoals SOVON of de Zoogdiervereniging)	22%
Anders, namelijk:	1%

Bijlagen

Bijlage - Onderzoekstechnische informatie, kwantitatief

Veldwerkperiode
Het veldwerk is uitgevoerd in de periode 19 oktober tot 29 oktober 2023 .

Methode respondentenselectie
Uit het StemPunt-panel van Motivaction.

Incentives
De respondenten hebben als dank voor deelname aan het onderzoek punten voor het StemPunt spaarprogramma ontvangen.

Weging
De onderzoeksdata zijn gewogen (zie ook bijlage gewogen en ongewogen data), daarbij fungeerde het Mentality-ijkbestand als herwegingskader. Dit ijkbestand is wat betreft sociodemografische gegevens gewogen naar de Gouden Standaard van het CBS.

Inschakelen externe leveranciers
Voor de volgende werkzaamheden heeft Motivaction bij dit onderzoek gebruik gemaakt van de diensten van gespecialiseerde bedrijven: Samplify ten behoeve van respondentenselectie.

Responsverantwoording online onderzoek
In de veldwerkperiode is aan 5.353 personen een uitnodigingsmail verstuurd. Op de slotdatum van het veldwerk (zie bij Veldwerkperiode) was het gewenste aantal vragenlijsten ingevuld en is de toegang tot de vragenlijst op internet afgesloten.

Bewaartermijn primaire onderzoeksbestanden
Digitaal beschikbare primaire onderzoeksbestanden worden tot tenminste 12 maanden na afronden van het onderzoek bewaard. Hetzelfde geldt voor schriftelijke primaire bestanden zoals ingevulde vragenlijsten. Een uitzondering vormen beeld- en geluidsopnames van respondenten, deze worden ten hoogste 6 maanden bewaard.

Overige onderzoekstechnische informatie
Overige onderzoekstechnische informatie en een exemplaar van de bij dit onderzoek gehanteerde vragenlijst is op aanvraag beschikbaar voor de opdrachtgever.

Bijlage - Ongewogen en gewogen data

Leeftijd	Ongewogen %	Gewogen %
18 t/m 24 jaar	8	12
25 t/m 34 jaar	12,4	15,8
35 t/m 44 jaar	14,5	15,4
45 t/m 54 jaar	19,3	18,1
55 t/m 64 jaar	21,6	17,7
65 t/m 70 jaar	24,2	21,1

Opleidingsniveau	Ongewogen %	Gewogen %
Hoog (wo/hbo)	38,2	33,1
Middel (havo/vwo/mbo/mavo)	46,2	48,9
Laag (ibo/basisschool/ geen opleiding)	15,6	18

Geslacht	Ongewogen %	Gewogen %
Mannen	49,7	49,4
Vrouwen	50,3	50,6

Regio	Ongewogen %	Gewogen %
3 grote gemeenten	11,2	12,2
West	29,9	29,9
Noord	10,4	10,2
Oost	21,1	20,2
Zuid	24,3	23,6
Randgemeenten	3	4

Mentality	Ongewogen %	Gewogen %
Moderne burgerij	20,5	20,5
Opwaarts mobielen	9	10,8
Postmaterialisten	11,1	11,9
Nieuwe conservatieven	7,9	8,1
Traditionele burgerij	8,3	8,2
Kosmopolieten	21,2	19,2
Postmoderne hedonisten	10,6	8,9
Impulsieve individualisten	11,5	12,3

Verdeling belanghebbenden

Herken jij je in de volgende stellingen? (Basis – allen, n=1.283)	**%**
Ik ben boer	2%
Ik ken een boer	27%
Ik ben jager	1%
Ik ken een jager	3%
Ik werk voor de gemeente	3%
Ik werk voor de provincie	2%
Ik werk voor het ministerie van LNV	1%

Auteursrecht

Het auteursrecht op dit rapport ligt bij de opdrachtgever. Voor het vermelden van de naam Motivaction in publicaties op basis van deze rapportage - anders dan integrale publicatie - is echter schriftelijke toestemming vereist van Motivaction International bv

Beeldmateriaal
Motivaction heeft datgene gedaan wat redelijkerwijs van ons verwacht kan worden om de rechthebbenden op beeldmateriaal te achterhalen. Mocht u desondanks menen recht te kunnen doen gelden op gebruikt beeldmateriaal, neem dan contact op met Motivaction.

Pers- en publicatiebeleid
Het vermelden van de naam van Motivaction in persberichten en/of andere publicaties over door Motivaction uitgevoerd onderzoek is gebonden aan een aantal voorwaarden, zoals vastgelegd in ons Pers- en publicatiebeleid.

meer zien
meer weten
meer betekenen

motivaction
insights and strategy

Motivaction International bv
Marnixkade 109F
1015ZL Amsterdam

Postbus 15262
1001MG Amsterdam

020 589 83 83

info@motivaction.nl
www.motivaction.nl